

ნ ს ს რ ი

განთავსება «ისარი» ერთი წლით დიდი ტვილისში 7 მან., ნახევარი წლით—4 მან., ერთი თვით ტვილისში—75 კაპ. ტვილისს გარეშე—80 კაპ. განთავსება გამომწერა შეიძლება ყოველ თვის პირველ რიცხვებში.

განგადაცემის ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პერიოდით დიდი 15 კაპ.; უკანასკნელზე—10 კაპ., სამკლავიანი განგადაცემის დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითოჯერ საღამოს 5 საათამდე დიდი 3 მან., ხუთი საათის შემდეგ—მეტო.

ხელის მწერა და დასაბეჭდი განგადაცემები მიიღება «ისარის» რედაქციაში და კანტორაში ყოველ დღე, გვირაბ-უქმების გარდა, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევს 4 საათამდე.

ხელმწიფრული წერილები არ დაიბეჭდებიან. დაუბეჭდავ მიწვევები წერილებს და კორექტორებს რედაქცია დიდხანს არ ინახავს. რედაქციაში წერილები მხოლოდ დიდი წერილები და სპეციალური წერილები მხოლოდ სასაუბროდ დასაბუთებულად მიიღება. პირდაპირ სილაბარაკებში შეიძლება ყოველ დღე კვირა-უქმების გარდა, დილის 11 საათიდან ნაშუადღევს 3 საათამდე.

ადრეხის გამომწვევა ტვილისიდან ტვილისს გარეშე დიდი 1 მან., ხელს სხვაგან—40 კაპ.

ფაქსი ნომერი ფეხიდან 5 კაპ.

რედაქციისა და კანტორის ადრეხი: ტვილისი, ვლახანის ქუჩა, № 1.

ფელტის ადრეხი: Тифлисъ, редакция «ИСАРИ»

კახური ღვინო

პირველ ოქტომბრიდან ჰსადგა გაიხსნა კახური ღვინის სარდაში კახელ შეყვანებათა თავ. ჯანდერისა და ანდუთინსკი-მხარეგელისა,

სადაც ღვინის მომხმარებელთა უმეტესი ფასად შეუძლიანთ მიიღონ ნამდვილი კახური საუკეთესო ღვინო, ნამდვილი ყურძნის ნაწერი. დაწმენილი ვართ, რომ მომხმარებელნი გააყვადინონ დარჩენა.

სარდაში მდებარეობს ქალაქ ტვილისში, ველიმინოვის ქუჩაზე, აირუმოვის სახლი, № 7, **მოდინ-მინა**.

უმორიერად ვთხოვთ ღვინის მომხმარებელთ, ყურადღება მიაქციონ ეტიკეტს. (21-343-10)

მოკლე ხანში გამოვა № 1 სამეცნიერო-სალიტრაციური და ბედადგიური ყოველთვიური ჟურნალისა, სასეკონდუმი

„განათლება“

ფურცლები დაიბეჭდა შემდეგი მხარის წარჩევა:

მათრების განკარგულებანი; სტატები, შენიშვნები და რეფერატები სწავლა-განათლების შესახებ, იოვარც სკოლაში, ისე სკოლის გარეშე; ორიგინალური და ნათარგმნი სტატები სამეცნიერო პოპულარულ ხაზითა და პედაგოგიური, პიხილოგიური, სასკოლო ჰიგიენიანი, სანიტარიიდან, ბუნების-მეტყველებიდან და საზოგადო მეცნიერებებში; სამეცნიერო პოპულარული ლექსები სურათებით სახალხო კითხვებისა და სახალხო უნივერსიტეტებისათვის; სამეცნიერო გაკვეთილები დასაწყისი და საშუალო სკოლების სასწავლო სავსებები; პრაგმატიკის შემუშავება ყველა ტიპის სკოლებისათვის. პედაგოგიური იდეების განვითარება საქართველოში, რუსეთში და საზღვარ-გარეშე; მნიშვნელოვანი მასწავლებელთა კავშირისა საზოგადო და განხილვა არსებულ კავშირებისა და მასწავლებელთა საზოგადოების წესდებებისა; სახალხო თეატრი და ბიბლიოთეკები; გამოცემა და გავრცელება სახალხო წიგნებისა; შინაური და უცხოეთის ქორწილები; სიტყვა-კაზმული მწერლობა; მოთხრობები, ლექსები, ბიოგრაფიები; პუბლიცისტიკა, კორესპონდენცია, ბეჭდვითი სიტყვის მიმოხილვა, სამეცნიერო მიმოხილვა; კრიტიკა და ბიბლიოგრაფია, განცხადება.

ხელის მომწერთათვის წლიური ფასი 5 მანეთი, ნახევარის წლით 3 მან., სამის თვით 1 მ. 60 კ., საზღვარ-გარეშე 7 მანეთი. ცალკე № 50 კაპ.

წერილების ადრეხი: ქართული გამბახია, ან ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება

რედაქტორ-გამომცემელი **დ. გ. ზაფხაძე**.

(5-5)

კ ა ხ უ რ ი ღ ვ ი ნ ი თ ვ ა ზ რ ო ბ ა

„ს ი კ ს ა“

ახლად მივიღეთ დიდ ძალი საუკეთესო

ფასები ზომიერია **კახური ღვინო** ფასები ზომიერია

ნიკოლოზის და გიორგიის ქუთხე, № 17.

ფ ფ ი ა მ შ ი . (50-262-20)

გ ქ ი მ ი

ა. ნ. დიასამიძე

კანისა და ვერნაუდ ბეჭდვითა

იღებს ყოველდღე შეუდის 12-1 საათამდე. საღამოთი 5-8 საათამდე. ხუთშაბათობით მხარლოთ დილით 8-9-მდე. კვირათობით ავადმყოფებს არ მიიღებს. ყორღანოვის ქუჩა № 14.

გ ქ ი მ ი

ივ. კობახიძე

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე დილით 8-2 საათამდე, საღამოთი 5-7 საათამდე. გოლოვიჩის პროსპ. № 33. (25-392-10)

გ ქ ი მ ი

მ. ი. ი. ჩარბაძე

იღებს განსაკუთრებით ვერნაუდ, ზიფი-ლიან და კანის ბეჭდვითა. სწავლობს მუჭულებს, ძირბეჭდებს, ბუბონებს და სხ. უპირატესად **ზიფიან** ბეჭდობს. 12-2 საათამდე. გვერდის ქუჩა, აბულაძის შესახვევი, იოსელიანის სახლი. (25-ფ-4)

გ ქ ი მ ი

ალ. სოლოლაშვილი

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 9-2 საათამდე და 5-7-მდე. გოლოვიჩის პროსპ. № 12. საბლი მდებარის. (64)

გ ქ ი მ ი

ნ. ა. აბიშანიძე

იღებს ყოველდღე ავადმყოფებს- შეუდის 12-2 ს., საღამოთი 5-7 საათამდე. მინალოვის ქუჩა, № 114 ავტოსტაციის სასტუმროს პირდაპირ. (50-885-11)

გ ქ ი მ ი

გაბრიელისა და რეცენის

სამაშრალა კაბინეთი

მიხეილ გედევანიძე მელიისა

იღებს ავადმყოფებს დილით 12-1, საღამოს 5-7 საათ. ყორღანოვის ქ., გვარამია ქუჩის 20 ტულ. 791. (0-5-38)

გ ქ ი მ ი

მ. შ ა შ ა ი ძ ე

იღებს შინაგან სწეულებით ავადმყოფებს დილის 1-2 ს., საღამოთი 5-6 საათ, გარდა კვირის დღეებისა, კვირის დღეებისა და კვირის დღეებისა. ბარათის სახლი, № 92. (ფ-უ-00)

გ ქ ი მ ი

ს. ზ. მირზაიასისა

იღებს თვალბეჭდვით ავადმყოფებს ყოველ დღე გარდა შაბათობით 11/2-21/2 ხოლო დღის ქუჩა № 8. (25-364-19)

გ ქ ი მ ი

მ. დ. ნასარიძე

იღებს ავადმყოფებს გქიმ ნასარიძის ბინაზე. (346)

გ ქ ი მ ი

ბ. გ. ბურბანოვი

ყველი საშუალო ორიგინალური ხარკის უნივერსიტეტის საქოლო ავადმყოფობისა და ბენიარობის კლინიკისა **გაბრიელ** გოლოვიჩის პროსპ., № 12 სარკიტო სახ. თეატრის პირდაპირ. ავადმყოფების მიღება 12-2 ს. და საღამოს 5-7 საათამდე. (25-355-22)

გ ქ ი მ ი

მ. შუთისუი

იღებს ყურით, ყელთა, ცხვირით და შინაგანის სწეულებით ავადმყოფებს. ტვილისის ქუჩა, სახლი თ. ნიქარაძისა, (50-6-31)

გ ქ ი მ ი

ნიკო რ ც ხ ი ლ ა ძ ე

იღებს ავადმყოფებს დილით 9-2 ს. საღამოთი, 7-1 საათზე, ვერა ოლგას ქუჩა, № 25- (0-217)

გ ქ ი მ ი

მ. შუთისუი

იღებს ყველი და სხვა გადამდებ სენის აგრა. ავადმყოფებს იღებს დილით 8-12 საათზე და საღამოთი 4-5 წე. პოდლიის ქ. გივიანავილის სახლი. (25-კპ-1)

გ ქ ი მ ი

მ. შ. მუსხელიშვილი

იღებს თვალბეჭდვით ავადმყოფებს ყოველ დღე დილის 9-11/2. კირიანი ქუჩა № 9. (თვ.)

გ ქ ი მ ი

შელავატი

ამით აუწყებს ქალაქში მცხოვრებთ, რომ მან **გახსნა ოთარნი**, საიდანაც ახსნა-ნავილის წყარებს პური მიეცემთ 4 1/2 კაპეკად გირვანქა, ხოლო არა წყარებს 5 კაპ., ნახევარ კაპეკად უფრო იაფად, ვიდრე ბაზარზე იყიდება.

ადრეხი: **დოლენიანის ადგილი**. (3-3)

ფელიისი, I ნომერი.

ზამთრის პირი დღე და საქართველოს სოფლებში უკვე **შიმშილის** კენესა გაიხსნა. ვინ ჩაიხედავს ხალხის გულში, ვინ გაპრობავს იმის ვაებას? რა გახელბულ გონებას შეუძლიან წარმოიდგინოს უმწიოდ ქმნილ მშრომელ ხალხის უსახლვრო უბედურება? რა ოპტიმიზმს შეუძლიან დასძლიოს იმედ-მიხილობა და ირწმუნოს ქართველ ხალხის გამარჯვება ამ საშინელ მტერზე?

წლებიდან მოსავლის ნაკლებობა ერთად ერთი მიზეზი არაა ქართველ ხალხის დამევისა, ამ თავის თავდაც ძლიერს მიზეზს ზედ ერთიან ერთი მხრივ დამსჯელ ექსპედიციების მიერ სოფლებზე შეხვეწი ჯარობები და ხახანის, ბატონის და მღვდლის წინა წლებში გაღებულ ეკლესიებში, ხოლო მეორეს მხრივ კი წარმოების და მრეწველობის საერთო კრიზისი. საქართველო სოფლების უმეტეს ნაწილში გლეხობას შინ, თავის ბინაზე, არაფერი არ ეგულება გარდა ყელზე მიბჯენილ ხიშტიას სხვა და სხვა სახელწოდების გადასახადთა გამოსაწერად, გარეთ კი ვერსად რას იპოვოს უმწეგართა დღითი დღე მოხარად ამოხის გარდა. თითქოს ქართველ გლეხის ცხოვრების ყველა პირობებმა შეიქმნულა შეგატყვევ და ერთად ატყვევებინ თავს—დიდ უბედურებას ვაწრო გასავალიც კი არსად უჩანს.

შეიძლება ეგონოს ვისმე, შიმშილობა ბუნების ძალთა შემთხვევითი მოვლენაა, გადიდის წელიწადი და საქვე გამოსწავლებლობა მწარე შეცდობაა. შიმშილობა არც შემთხვევითი რამ მოვლენაა და არც ასე მდიდრად გარდამავალი. იგი ყოველთვის იქ იჩენს თავს, სადაც შრომის სოციალური პირობები თვალსაჩინოდ ჩამოპრებიან ადამიანთა არსებობის ეკონომიურ პირობებს და სადაც სოციალურად და პოლიტიკურად შემოკლებული მშრომელ ხალხის შრომის ნაყოფიერების გაძლიერებისთვის გზა აქვს დასაშლენი. ქართულსა და რუსულს პრესაში, თუმცა არც ერთი და არც მეორე არ ირკვევდა ჯეროვანის საფუძვლიანობით ქართველ გლეხობის შრომის პირობებს, მაგრამ მიინც კი აღნიშნული იყო, რომ საშოციან წლების საგლეხო რეფორმიდან მოკიდებული დღევანდლამდე ქართველ გლეხის ხარჯების ერთი ნაწილი სისტემატურად იფარება მხოლოდ შიმშილით, საცივით და ავადმყოფობით. ეს მშვიერი ნაწილი გლეხის ბიუჯეტისა მთელის ოცდაათის წლის განმავლობაში პროგრესიული თანდათანობით იზრდებოდა და მის ბუნებრივ აუცილებლობით მისდევდა თან ამოშრება მიწის ნაყოფიერებისა, აკლდა ტყეებისა, შემცირება საშენობლო ინვენტარისა და მრავალი სხვა შრომის ნაყოფიერების შემამცირებელი პირობა. იმის მაგიერ რომ შიმშილობის ამ წინამორბედ პირობებს შეპირდებოდნენ და დროზე შეეცვალათ შრომის სოციალური პირობები, ძლიერნი ამა ქვეყნისანი საუკეთესო შემთხვევაში გულცივად უცქეროდნენ ხალხის მომავალ უბედურებას, ხოლო ხშირად კი თვითვე ხელს უწყობდნენ მათს მსახრავ გლეხების გაძლიერებას, ისინი კი—ვინც საზოგადო მოღვაწეობის ბეჭდით იღადავენ შუბლს, ან უიმედობით შეპყრობილნი სდუქდნენ და ან უზურთურ ოპტიმიზმით ბეჭდნენ და შეუგნებლად ხალხის უბედურებას მართკოლონ იფარა ახაყუქებელ სადემოკრატიო ნივთიერებად სცნობდნენ.

ხალხის ცხოვრების ისტორიულ მდგომარეობა ჯაკვმა სინათლის შუქზე გამოიტანა ერთსა და იმავე დროს მშრომელთა უზომო გასაქირიც, ამა ქვეყნის ძლიერთა სამარცხვინო „მოღვაწეობის“ ღირებულებაც. მხდალ საზოგადო მოღვაწეთა საზოგადოებრივი პესისიძის უნიდაგობაც და დემოკრატიული აღმშენების უგუნებაც. ისტორიამ ყველა ეს უარყოფითი მხარე ჩვენი ხალხის ცხოვრების ერთად განაოიტანა წყველიანი სიბნელიდან და ის, რასაც წინა მხოლოდ ხალხის ცხოვრების სიღრმეში ჩახვეული ერთგულები ჰხედავდნენ, დღეს ყველასათვის ცხადი უნდა შეიქნეს, რომ ქართველ მშრომელი დასახლისა, დღესათვის ცხადი უნდა შეიქნეს, რომ ქართველ მშრომელთა ცხოვრების განვითარებისათვის მხოლოდ ერთი გზაა გასასვლელი—საქართველოს სოციალური რეფორმის განხორციელება. ეს გზაა სოციალური დემოკრატიის განხორციელება. ეს გზაა სოციალური პარტიის უძლიერესი პ. პ. ს. —პოლინელთა სოც. პარტია. ეს უკანასკნელი არჩევნებში არ იღებდა მონაწილეობას არც პირველ, არც მეორე სათათბიროს წევრთა არჩევნის დროს; მესამე სათათბიროს არჩევნებში იღებდა მონაწილეობას მხოლოდ მუშათა კურიაში,

ესი პირველ სტაიაში, ე. ი., როცა რწმუნებულს ირჩევდნენ. დანარჩენ პარტიებისა სამხვე არჩევნებზე გიომარჯული ნაროდოვცებმა ზოგან პროგრადემოკრატებმა, ასე რომ ზეგუტატებით პოლინელიდან უმთავრესად იყვნენ და არიან ახლაც ნაროდოვცები და რამდენიმე პროგრესული დემოკრატი. პოლინელის პოლიტიკურ პარტიები სრულებით დამოუკიდებელი არიან რუსეთის პარტიებისაგან ვადას. დ., რომელიც ქართველის ს. დ.—ში შედის როგორც ავტონომიური გჯუფი. ამიტომ პოლინელის დეპუტატები რუსის პარტიებში არ იქსაქსებინან სათათბიროში, არაქედ განცალკევებულ ჯგუფს შეადგენენ; ვერად წოდებულს „კოლო“-ს, რომლის დაიბნეულებმა დიცივს პოლინელის ხალხის ეროვნული ინტერესები. ასეთივე კოლო პოლინელი ჰყავს გვირგვინის რეისიტაშიცა და ავსტრიის რეისიტაშიცა. რასაკვირველია, სოციალისტურ პარტიების წარმომადგენელი ვერ შევლენ ბურჟუაზიულს კოლოში, რადგან აქ საგაღმებულთა შეთანხმება სხვა და სხვა პოლიტიკურ და ეკონომიურ საკითხებში, ხოლო ასეთი შეთანხმება თითქმის შეუძლებელია სოციალისტებსა და ბურჟუაზიის პარტიებს შორის, მაგრამ ეროვნულ ინტერესთა დაცვის დროს ყველას ამათ ერთებს ესა თუ ის პალატფორმა და ვერც ერთი სოციალისტი უარს ვერ იტყვის ახმარების აღმოჩენაზე, როცა საქვე ეროვნულ ინტერესის დაცვაზე მიდგება... თუ ყველა ამას ვავისებებთ, ჩვენ ადვილად გავიგებთ სოციალისტის კრევიციის *) აზრს პოლინელთა კოლონ შესახებ რუსეთის სათათბიროში.

როგორც სოციალისტი, კრევიციკი მტერია კოლოსი, სადაც ზომიერი ბურჟუაზიული ლიბერალები სხედან, მაგრამ მას არ ავიწყლება, რომ კოლო ამავე დროს პოლინელის ერთი განსაკუთრებული ინტერესების დამცველია და ამაში იგი კოლოსს მომხრეა, როგორც პოლინელი. შემო, ამბობს კრევიციკი, კოლოსს ანტაგონისტი ვარ; მაგრამ კოლოსს ტაქტიკა საბრძოლველი საგანია აქ, ჩვენში (პოლინელში), ხოლო იქ, რუსეთის სათათბიროში, ჩვენ შორის ასეთი ანტაგონიზმი აღარ არის, იქ ბევრი რამ გვაერთებს ყველა პოლინელთს. პირველად ყოველსა მოვალეობად ვრაცხ აღენიშნო, რომ კოლოსს წევრები გულწრფელი კონსტიტუციონალისტები არიან. მხოლოდ ერთი რამ უნდა ვუსაყვედურო კოლოსს: მისი პოლიტიკა და ტაქტიკა სათათბიროში ვერ იყო მტკიცედ გარკვეული. მთავარი საგანი იყო—მოემგობა რუსეთში გულწრფელი და მედგარი მგობარები პოლინელ ერთი მოთხოვნისათვის, უნდა მოგზავა რუსის ხალხის სიმპატიები. კოლომ ეს ვერ მოახერხა. კრევიციკის ამიო ის უნდა სთქვას, რომ პოლინელთა კოლო პირველ და მეორე სათათბიროებში ერთობ ოპორტუნისტულ პოლიტიკას ადგა და მედგარ არ ემხრობოდა იმ გულწრფელ რუს კონსტიტუციონალისტებს, რომელნიც მათ უახლოვდებინ თავის პოლიტიკო-ეკონომიურის რწმენით (ე. ი. კადეტებს). სხვა საყვედურს სოციალისტი კრევიციკი ვერ უზავნის ბურჟუაზიულ კოლოსს. მას ფიქრადაც არ მოუფერა უკანონო კოლოს „ნაციონალისტობა“, „მოემგობა“ რადგან ავტონომიის მოთხოვნა პოლინელისათვის მას არ მიიწია, რასაკვირველია, მომკვეთებელ კოლოდან ან მშრომელ ხალხისთვის მავნებელ მოვლენად... შეუდარეთ ამას ჩვენი ს. დ. საქველი. რუსეთის სათათბიროში ჯერ არავითარი ქართული კოლო არც იყო, როცა „ჩვენი გზა“ ივანად უგზავნიდა მას წყველა-კრულვას: ქართველ ევრონომისტებს კოლო უნდათ შეუდგინონ სათათბიროში, ავტონომიური პირველ სტაიაში, ე. ი., როცა რწმუნებულს ირჩევდნენ. დანარჩენ პარტიებისა სამხვე არჩევნებზე გიომარჯული ნაროდოვცებმა ზოგან პროგრადემოკრატებმა, ასე რომ ზეგუტატებით პოლინელიდან უმთავრესად იყვნენ და არიან ახლაც ნაროდოვცები და რამდენიმე პროგრესული დემოკრატი. პოლინელის პოლიტიკურ პარტიები სრულებით დამოუკიდებელი არიან რუსეთის პარტიებისაგან ვადას. დ., რომელიც ქართველის ს. დ.—ში შედის როგორც ავტონომიური გჯუფი. ამიტომ პოლინელის დეპუტატები რუსის პარტიებში არ იქსაქსებინან სათათბიროში, არაქედ განცალკევებულ ჯგუფს შეადგენენ; ვერად წოდებულს „კოლო“-ს, რომლის დაიბნეულებმა დიცივს პოლინელის ხალხის ეროვნული ინტერესები. ასეთივე კოლო პოლინელი ჰყავს გვირგვინის რეისიტაშიცა და ავსტრიის რეისიტაშიცა. რასაკვირველია, სოციალისტურ პარტიების წარმომადგენელი ვერ შევლენ ბურჟუაზიულს კოლოში, რადგან აქ საგაღმებულთა შეთანხმება სხვა და სხვა პოლიტიკურ და ეკონომიურ საკითხებში, ხოლო ასეთი შეთანხმება თითქმის შეუძლებელია სოციალისტებსა და ბურჟუაზიის პარტიებს შორის, მაგრამ ეროვნულ ინტერესთა დაცვის დროს ყველას ამათ ერთებს ესა თუ ის პალატფორმა და ვერც ერთი სოციალისტი უარს ვერ იტყვის ახმარების აღმოჩენაზე, როცა საქვე ეროვნულ ინტერესის დაცვაზე მიდგება... თუ ყველა ამას ვავისებებთ, ჩვენ ადვილად გავიგებთ სოციალისტის კრევიციის *) აზრს პოლინელთა კოლონ შესახებ რუსეთის სათათბიროში.

როგორც სოციალისტი, კრევიციკი მტერია კოლოსი, სადაც ზომიერი ბურჟუაზიული ლიბერალები სხედან, მაგრამ მას არ ავიწყლება, რომ კოლო ამავე დროს პოლინელის ერთი განსაკუთრებული ინტერესების დამცველია და ამაში იგი კოლოსს მომხრეა, როგორც პოლინელი. შემო, ამბობს კრევიციკი, კოლოსს ანტაგონისტი ვარ; მაგრამ კოლოსს ტაქტიკა საბრძოლველი საგანია აქ, ჩვენში (პოლინელში), ხოლო იქ, რუსეთის სათათბიროში, ჩვენ შორის ასეთი ანტაგონიზმი აღარ არის, იქ ბევრი რამ გვაერთებს ყველა პოლინელთს. პირველად ყოველსა მოვალეობად ვრაცხ აღენიშნო, რომ კოლოსს წევრები გულწრფელი კონსტიტუციონალისტები არიან. მხოლოდ ერთი რამ უნდა ვუსაყვედურო კოლოსს: მისი პოლიტიკა და ტაქტიკა სათათბიროში ვერ იყო მტკიცედ გარკვეული. მთავარი საგანი იყო—მოემგობა რუსეთში გულწრფელი და მედგარი მგობარები პოლინელ ერთი მოთხოვნისათვის, უნდა მოგზავა რუსის ხალხის სიმპატიები. კოლომ ეს ვერ მოახერხა. კრევიციკის ამიო ის უნდა სთქვას, რომ პოლინელთა კოლო პირველ და მეორე სათათბიროებში ერთობ ოპორტუნისტულ პოლიტიკას ადგა და მედგარ არ ემხრობოდა იმ გულწრფელ რუს კონსტიტუციონალისტებს, რომელნიც მათ უახლოვდებინ თავის პოლიტიკო-ეკონომიურის რწმენით (ე. ი. კადეტებს). სხვა საყვედურს სოციალისტი კრევიციკი ვერ უზავნის ბურჟუაზიულ კოლოსს. მას ფიქრადაც არ მოუფერა უკანონო კოლოს „ნაციონალისტობა“, „მოემგობა“ რადგან ავტონომიის მოთხოვნა პოლინელისათვის მას არ მიიწია, რასაკვირველია, მომკვეთებელ კოლოდან ან მშრომელ ხალხისთვის მავნებელ მოვლენად... შეუდარეთ ამას ჩვენი ს. დ. საქველი. რუსეთის სათათბიროში ჯერ არავითარი ქართული კოლო არც იყო, როცა „ჩვენი გზა“ ივანად უგზავნიდა მას წყველა-კრულვას: ქართველ ევრონომისტებს კოლო უნდათ შეუდგინონ სათათბიროში, ავტონომიური პირველ სტაიაში, ე. ი., როცა რწმუნებულს ირჩევდნენ. დანარჩენ პარტიებისა სამხვე არჩევნებზე გიომარჯული ნაროდოვცებმა ზოგან პროგრადემოკრატებმა, ასე რომ ზეგუტატებით პოლინელიდან უმთავრესად იყვნენ და არიან ახლაც ნაროდოვცები და რამდენიმე პროგრესული დემოკრატი. პოლინელის პოლიტიკურ პარტიები სრულებით დამოუკიდებელი არიან რუსეთის პარტიებისაგან ვადას. დ., რომელიც ქართველის ს. დ.—ში შედის როგორც ავტონომიური გჯუფი. ამიტომ პოლინელის დეპუტატები რუსის პარტიებში არ იქსაქსებინან სათათბიროში, არაქედ განცალკევებულ ჯგუფს შეადგენენ; ვერად წოდებულს „კოლო“-ს, რომლის დაიბნეულებმა დიცივს პოლინელის ხალხის ეროვნული ინტერესები. ასეთივე კოლო პოლინელი ჰყავს გვირგვინის რეისიტაშიცა და ავსტრიის რეისიტაშიცა. რასაკვირველია, სოციალისტურ პარტიების წარმომადგენელი ვერ შევლენ ბურჟუაზიულს კოლოში, რადგან აქ საგაღმებულთა შეთანხმება სხვა და სხვა პოლიტიკურ და ეკონომიურ საკითხებში, ხოლო ასეთი შეთანხმება თითქმის შეუძლებელია სოციალისტებსა და ბურჟუაზიის პარტიებს შორის, მაგრამ ეროვნულ ინტერესთა დაცვის დროს ყველას ამათ ერთებს ესა თუ ის პალატფორმა და ვერც ერთი სოციალისტი უარს ვერ იტყვის ახმარების აღმოჩენაზე, როცა საქვე ეროვნულ ინტერესის დაცვაზე მიდგება... თუ ყველა ამას ვავისებებთ, ჩვენ ადვილად გავიგებთ სოციალისტის კრევიციის *) აზრს პოლინელთა კოლონ შესახებ რუსეთის სათათბიროში.

პოლინელთა შორის.

მკითხველთან უკვე გვქონია ბასი პოლინელში მოქმედ პოლიტიკურ პარტიების შესახებ. ბურჟუაზულ პარტიებს შორის უძლიერესნი არიან ნაციონალდემოკრატები (ნაროდოვცები) და პროგრესული დემოკრატები; სოციალისტურ პარტიათა შორის უძლიერესია პ. პ. ს. —პოლინელთა სოც. პარტია. ეს უკანასკნელი არჩევნებში არ იღებდა მონაწილეობას არც პირველ, არც მეორე სათათბიროს წევრთა არჩევნის დროს; მესამე სათათბიროს არჩევნებში იღებდა მონაწილეობას მხოლოდ მუშათა კურიაში,

ესი პირველ სტაიაში, ე. ი., როცა რწმუნებულს ირჩევდნენ. დანარჩენ პარტიებისა სამხვე არჩევნებზე გიომარჯული ნაროდოვცებმა ზოგან პროგრადემოკრატებმა, ასე რომ ზეგუტატებით პოლინელიდან უმთავრესად იყვნენ და არიან ახლაც ნაროდოვცები და რამდენიმე პროგრესული დემოკრატი. პოლინელის პოლიტიკურ პარტიები სრულებით დამოუკიდებელი არიან რუსეთის პარტიებისაგან ვადას. დ., რომელიც ქართველის ს. დ.—ში შედის როგორც ავტონომიური გჯუფი. ამიტომ პოლინელის დეპუტატები რუსის პარტიებში არ იქსაქსებინან სათათბიროში, არაქედ განცალკევებულ ჯგუფს შეადგენენ; ვერად წოდებულს „კოლო“-ს, რომლის დაიბნეულებმა დიცივს პოლინელის ხალხის ეროვნული ინტერესები. ასეთივე კოლო პოლინელი ჰყავს გვირგვინის რეისიტაშიცა და ავსტრიის რეისიტაშიცა. რასაკვირველია, სოციალისტურ პარტიების წარმომადგენელი ვერ შევლენ ბურჟუაზიულს კოლოში, რადგან აქ საგაღმებულთა შეთანხმება სხვა და სხვა პოლიტიკურ და ეკონომიურ საკითხებში, ხოლო ასეთი შეთანხმება თითქმის შეუძლებელია სოციალისტებსა და ბურჟუაზიის პარტიებს შორის, მაგრამ ეროვნულ ინტერესთა დაცვის დროს ყველას ამათ ერთებს ესა თუ ის პალატფორმა და ვერც ერთი სოციალისტი უარს ვერ იტყვის ახმარების აღმოჩენაზე, როცა საქვე ეროვნულ ინტერესის დაცვაზე მიდგება... თუ ყველა ამას ვავისებებთ, ჩვენ ადვილად გავიგებთ სოციალისტის კრევიციის *) აზრს პოლინელთა კოლონ შესახებ რუსეთის სათათბიროში.

როგორც სოციალისტი, კრევიციკი მტერია კოლოსი, სადაც ზომიერი ბურჟუაზიული ლიბერალები სხედან, მაგრამ მას არ ავიწყლება, რომ კოლო ამავე დროს პოლინელის ერთი განსაკუთრებული ინტერესების დამცველია და ამაში იგი კოლოსს მომხრეა, როგორც პოლინელი. შემო, ამბობს კრევიციკი, კოლოსს ანტაგონისტი ვარ; მაგრამ კოლოსს ტაქტიკა საბრძოლველი საგანია აქ, ჩვენში (პოლინელში), ხოლო იქ, რუსეთის სათათბიროში, ჩვენ შორის ასეთი ანტაგონიზმი აღარ არის, იქ ბევრი რამ გვაერთებს ყველა პოლინელთს. პირველად ყოველსა მოვალეობად ვრაცხ აღენიშნო, რომ კოლოსს წევრები გულწრფელი კონსტიტუციონალისტები არიან. მხოლოდ ერთი რამ უნდა ვუსაყვედურო კოლოსს: მისი პოლიტიკა და ტაქტიკა სათათბიროში ვერ იყო მტკიცედ გარკვეული. მთავარი საგანი იყო—მოემგობა რუსეთში გულწრფელი და მედგარი მგობარები პოლინელ ერთი მოთხოვნისათვის, უნდა მოგზავა რუსის ხალხის სიმპატიები. კოლომ ეს ვერ მოახერხა. კრევიციკის ამიო ის უნდა სთქვას, რომ პოლინელთა კოლო პირველ და მეორე სათათბირო

მია მოითხოვონ, ხოლო აქ ქართ- ველ მშრომელ ხალხს სისხლში ხე- დნი შეივარდნო და სხვა... ჩვენმა ს.- დემოკრატებმა ერთი აურ-ზაური ასტრეის აგრეთვე, როცა ჩვენ ვთქვით, რომ პროკრესტის მოზარე-მოღვაწეს წარმო- მადგენლობა გვიჩვენებდა დღევანდელს პირობებში. მკითხველებმა იციან, რა მოსაზრებითა და რა მიზეზით ვთქვით ჩვენ ეს, ერთის მხრით, ჩვენ ვამბობდით, რომ ჩვენებური ს.-დემოკრატები არ სთვლიან თავის თავს ვალდებულად ჩვე- ნი ეროვნული ინტერესები დაიცვან (ეს ეწინააღმდეგება მათ უნიადაგო და უში- ნაარსო კოსმოპოლიტიზმს); ხოლო მეო- რეს მხრით, ჩვენ საერთოდ ვამბობდით, რომ დღეს დღეობით, დღევანდელ პო- ლიტურს პირობებში, სოციალისტს ადგილი არა აქვს სათათბიროში, რომ აქ დღეს უფრო მეტს ბურჟუაზიული ოპოზიცია ვაყენებდეს, ხოლო სოციალისტ- ტებსა და რევოლუციონერებს მეტი საქმე დღეს პარლამენტს ვაგრეთვე აქვთ. სინტერესოა, რომ სწორედ ამასვე ამ- ბობს კრივიციკი; იმის სიტყვით, პ. პ. ს.—ის მთელი პარტიის აზრით ეს არის. ჩვენა, გვიმართავს კრივიციკი, ბოიკო- ტის ტერორ არა ვართ და მუშების რწმუნე- ბულების არჩევნებში სწორედ იმითაა მივიღეთ მონაწილეობა, რომ ისინი არ გადაიჭვივონ საარჩევნო საქმეს. მაგრამ სათათბიროში წასვლა არც საჭიროდ, არც სასარგებლოდ არ მიგვაჩნია დღე- ვანდელ პირობებში. ჩვენ მშვენივრად გვესმის, რომ დღეს კომპრომისის პოლიტიკის ხანაა, ხოლო ჩვენ ვერც ჩვენის რწმუნით, ვერც ტემპერამენ- ტით კომპრომისებზე ვერ წავალთ. ჩვენ კომპრომისის ხალხი არა ვართ. მაშ, რა უნდა გავაკეთებინა დღევანდელს სათათ- ბიროში? ხოლო კომპრომისი დღეს საჭი- როცა და აუცილებელიც. ამიტომ ჩვენ გადავწყვიტეთ, რომ დრო სხვა ხალხს მოითხოვს და გზა აღარ გადავალდებო- მართალია, ჩვენი ს.-დემოკრატები ესო- დენ არ არიან კომპრომისების წინააღ- დეგი, მაგრამ საკვირველი ისაა, რომ მათ ვერც-კი გაიგეს ასეთი „პოლიტიკური ფილოსოფია“ და წარმოუდგენელი განგა- ში ასტრეის, როცა ჩვენ ამაზე კრინტი დავძარიან. კრივიციკის ბედი, რომ იგი პოლიტიკით მოღვაწეობს, თორემ აქ ჩვე- ნი ეს-დემოკრატები იმ წამსვე ჯვარს აცვამ- დენ ასეთ ერეტიკულ აზრისთვის.

სახელმწიფო სათათბირო და სამეჭო.

მეორე კრება სათათბიროსი. სათა- თბიროს პირველ კრებაზე 1 ნოემბერს, როგორც მკითხველებმა იციან, არჩეულ იქნა თავმჯდომარე. მეორე კრება მოხდა ხუთ ნოემბერს. ეს კრება მოუწდა თავ- მჯდომარის ამხანაგების და მდივნის არ- ჩევას. ამ კრებაზე აშკარად გამოირკვა, რომ მემარჯვენენი ცხარე ბრძოლას

შელოცონი

მეგანქანის დღიურიდან მადია პეტროსიანის (სამხედროდან თარგმანი) პოი, უზარმაზარო მანქანავ, ძალ-ლო- ნით აღჭურვილი ტრიალეზ ლეჩის გარ- შემო ერთნაირად, მოსაზრებლად. შე- ნი ყოველი ნაწილი, ყოველი თვლი ინ- ძრევა თანაბრად, ერთნაირი ზომიერე- ბით და არც ერთ წუთს, არც ერთ წამს არ ვალდასტვება საზღვარს. ტრიალეზ ბრ- ძანებელი და გამაგებელი. ასეა დღეს, ასე იქნება ხვალ, ზეგ, უკუნითი უკუნი- სამდე... და მე, პაწაწა კიანკველა, ვმუშაობ შენთან, როგორც ერთი შენ უთვალავ ნაწილებიდან, მორჩილი და მონა... მაგრამ მე უმეძლო შემიძღვრეს: საკ- მათა პაწაწა რამ ნაწილი გადავბრუნო, შენ კბილებში ერთი პატარა შემოლილი ფოლადი ჩავგდო, რომ დაიგრილო გაშ- მავებულმა და დაიხსნა. ბოლო მოე- დება შენს გრილს, შესწუდება შენის უზარმაზარ თვლების დიდებული ტრიო- ლი და შენს ალაგს დარჩება მახინჯი, უშნო გროვა. მაგრამ რატომ მუსხარ არ გავლებ? რად გიყურებ ვიზნულად, რომ შენი ნაწილებიდან არც ერთი არ გაფუ- ქდეს? როდესაც შენი ხმა დროზე ადრე ან გვიან შესმის, გულ ვახეთქილი გარშემო გველები, ზეთს ვუსვამ შენ ათას ტურს,

უპირებენ კადეტებს და მე- მარცხენებს, ესე იგი მათელ ოპო- ზიციას. მემარჯვენეებს ეს ჯერ ერთი იმით დაამბრტყეს, რომ არც ერთი ოპო- ზიციონერი არ აირჩიეს თავმჯდომარის ამხანაგად და მდივნად და არც მდივნის ამხანაგად აპირებენ არჩევას. მეორე— კამათის დროს მემარჯვენეებს პირდაპირ განაცხადეს, რომ მემარცხენენი უნდა სრულიად გავრკეთთ აქედანაო. თავმჯდომარის ამხანაგების და მდივ- ნის არჩევას კამათი არ გამოუყვევია. ირჩიეს პირდაპირ თავადი ვოლკონსკი და ბარონი მეინდორფი. პირველი მე- მარჯვენა, მეორე ოქტომბრისტი. მდივ- ნად აირჩიეს ოქტომბრისტი სენოლინო. მეორე სათათბიროს მდივანი ჩელნაკოვი, რომელმაც აგრეთვე ყუთი დაიდგა, გაა- შვევს.

შემდეგ გაიმართა კამათი იმის შესა- ხებზე, თუ მდივნის რამდენი ამხანაგი აერ- ჩიათ. სწორედ ამ კამათის დროს განაცხადეს მემარჯვენეებმა, რომ ოპოზიციას პრეზი- დენტში ადგილი არ უნდა მიეცეთ, რად- ვან მემარცხენენი სახელმწიფოს წინააღ- მდეგნი არიანო. მემარცხენეებმა და ზო- გიერთა ოქტომბრისტებმა მოითხოვეს, რომ მდივნის ამხანაგებანდ არჩეულ იქმნან ყველა პარტიის წარმომადგენელი. ბო- ლოს კრებამ არჩევანი გადასდო შემდეგ სხდომისათვის.

მეორე კამათის შემდეგ დროებით მიი- დო კრებამ მეორე სათათბიროს მიერ შეუშავებული საპარლამენტო რეგლამენ- ტი. მდივნის არჩევამდე მემარჯვენეებმა თავ- მჯდომარეს გადასცეს განცხადება იმის შესახებ, რომ სათათბირო უკვე შედრო- მილესი აღრესი მიაჩნება ხელმწიფეს, ამ განცხადების სათათბირო შემდეგ კრებაზე განიხილავს.

ახალი აზრები

სომეხთა კათალიკოსის დაკრძა- ლვა. გუშინ, 6 ნოემბერს, ეჩმიაძინში დიდის ამბით დაკრძალეს სომეხთა კათა- ლიკოსი მკრტიჩ I ხრიმიანი. ტფილისი- დან დასაფლავებამდე დასაწერებლად წა- ვიდნენ ქართლ-კახეთის თავად-აზნაურო- ბის წარმომადგენელი მხარის მარშალი თავ. პავლე თუმანიშვილი, ქალაქის თავი თავ. ვ. ნ. ჩერქეზიშვილი ხმოსნებით, წარმომადგენელი სხვა და სხვა საზოგა- დო, საქველ-მოქმედო და განმანათლებელ საზოგადოებებისა და მრავალი კერძო დეპუტაციები და პირები. ტფილისში გუშინ გადახდილ იქნა ჰანაშეკადები ყვე- ლა სომხურ ეკლესიაში და დაკეთლ იქნა სომხური დაწესებულებანი, სკო- ლები, მღაზიები. სომხურ გაზეთებს აუარებელი საბგლოვიარო დებეშები მო- სლით სხვადასხვა ადგილებიდან. სხვადა- სხვა დაწესებულებათ უკვე დაუდგენიათ, რომ შესდგეს მკრტიჩ ხრიმიანის ფონდი.

ვევები ყოველ შენს ნაწილს. შენ კი გა- მარჯვებული ისევ ტრიალეზ, თვალებით სთელავ ჩემ გრძნობებს, ჩემ საყვარელ სურვილებს, მთლად მე... შენ მე, ცოცხალი არსება, შენს ნა- წილად გადამატე. მეც ვტრიალეზ შენი ღრძის გარშემო გამაგებელი, ფიცხ- ლად. იმ დღიდან, რაც შენ გავიცანი, იმ წაშიდან, რაც შენს სამფლობელოში ჩავ- ვარდი, მესმის ერთი გულსაკლავი ხმა: ჩემი სული ლაპარაკობს, უქამოფილებას აცხადებს, იტანჯება და ვაძიასხი: მე ადამიანი ვარ, მანქანად რად გადავიქცე? მაგრამ მევე ჩემ თავს ნუგეშს ვაძლევ: „როდესაც მანქანა შეჩერდება—მართალი ხომ მუდამ არა მუშაობს?—გარედ გამო- ვფრინდებით ხოლმე, ვეხვევით პაერს, ცას, თავისუფლებას“...

გავიდა პირველ დღიდან მრავალი წე- ლიწილი და გავფრინდა ჩემის გულიდან სანუგეშო ბავშვური სურვილები. და, აი, დღეს თმა გათეთრებული, წელში მოხრილი თავ დავიწყებით ზეთს ვუსვამ და ვუსვამ მანქანას. ხვალ, შეიძლება დღეს- ვე, ამ მანქანამ კბილებით დამგლიჯოს, ბოლო მოუღოს ჩემ გატანჯულ სიკო- ცხლებს, თითონ-კი კვლავ დარჩება უზარ- მაზარი და მუდამ გამარჯვებული.

გასულ დამეს ნერვები დაიხსნა და ერთის წუთით თვლის ბაიები გამიშეშ- და. მოგონება წარსულის შესახებ თავს მე- ვლებოდა. მომაგონდა ის დრო, როდ-

ტფილისში დიდის ერთსულოვნებით იგ- ლოვეს სომხებმა. ვანქის ტაძარს დილი- დანვე ათასობით მიაწყდა ხალხი. გადაი- ხადეს წირვა და ჰანაშეკი. ვან- ქის უზარმაზარა ვალავანმა ხალხი ვერც კი დაიტია. ჰანაშეკის დაესწრო ნამესტნიკი, მისი მეუღლე და ქალი, ნა- მესტნიკის თანაშემწე მიკევიჩი, გუბერ- ნატორი, სპარსეთისა, ოსმალეთისა და სხვათა კონსულები, ქალაქის გამგებმა, ხმოსნები, წარმომადგენელი სომხურ ეროვნულ დაწესებულებათა. ჰანაშეკის შემდეგ როგორც ტაძარში, ისე ვალა- ვანში სიტყვება წარმოითქვა. სიტყვები წარმოასტვეს აზნაურობის ეფრემმა, ე. თოფჩიანმა და სხვებმა. მიუხედავად აუარებელ ხალხისა, წესიერება არ და- რღმულა.

ქალაქის საბჭო. ტფ. ქალაქის გამ- გებობის უფროს წევრის ნ. პ. კოჭივიცის თავმჯდომარეობით 5 ნოემბერს მოხდა საბჭოს კრება. საგანგებო კომისიამ საბ- ჭოს წარუდგინა საყურადღებო მოხსენე- ბა რუსეთის ბაზარზე პურის საქმის მდგო- მარეობის შესახებ. რუსეთში ძალზე გა- ძვირებულია პური. საბჭოს წარდგინა აგრეთვე შედეგი საცდელად გამოცხვარ პურისა. როგორც აღვნიშნეთ, საცდე- ლად პურის გამოცხობამ დაამტკიცა, რომ არსებულ ნიხრით მებურგეო არა ზა- რალობენ; პირ-კით 25 ფუთ ფეკელზე 10 მანეთად იგებენ. კამათის შემდეგ საბჭომ უარყო მებურგეობის საერთო განცხადება პურის ნიხრის მომატების შესახებ და უცვლელად დასტოვა არსებული ნიხრი. უცვლელად დასტოვა არსებული ნიხრი. უცვლელად დასტოვა არსებული ნიხრი. უცვლელად დასტოვა არსებული ნიხრი.

საქმე სხირტლადის მოკვლის შე- ხახებ. ოქტობრის სასამართლოში 5 ნოემ- ბრისთვის განსახილველად დანიშნული იყო საქმე გიორგი სხირტლადის მოკე- ლის შესახებ. რადგანაც ერთი ბრალდე- მული ერთმონისკი ავადმყოფობის გამო ვერ გამოცხადდა, საქმის ვარჩევა სხვა დროსათვის გადასდეს.

ლექცია. 5 ნოემბერს ე. თაყაიშე- ილია წაიკითხა მე 6 ლექცია საქართველოს ისტორიის შესახებ შემდეგი ლექცია ორ-შაბათს, 12 ნოემბერს, იქნება.

განჯის გუბერნატორი. „კავკას“-ს ატყობინებენ პეტრბურგიდან, რომ განჯის გუბერნატორად დაუნიშნავთ ერევნის ვი- ცე გუბერნატორი გ. კოვალოვი, რომე- ლიც წინააღმდეგ ტფილისის პოლიციის ტრად იყო.

შემოწირულება. რედაქციამ და- შვეულ მეგრულთა სასარგებლოდ სადგურ ანდლან ბ-ნ დავით დარჯანისაგან მიი- დო 14 მანეთი. შემოწირველთა სია: ივენი ივენეს ძე შურგაია 5 მ., ბარაბა თავდიშვილი 1 მ., პავლე გროგორის ძე კულდიაშვილი 3 მ., ოსებ ივენეს ძე ვა- რელოვსკი 2 მ., დავით ივენეს ძე და- რჯანია 3 მ. დამშვეულ მეგრულთავე სა-

და გამაგებელი შენი ტალღა გარედ გადამაგდებს, შენ კი ხელ-ახლო დაიწყებ ტრიალს მძლავრად და გამარჯვებული და აბარე კი მოიგონებ ოცი წლის შენს მანქანას—ადამიან ამხანაგს, რა- მდენი, რამდენი ნორჩი ძალა მოსულა შენთან, მხნეობით აღსავე და განადგუ- რებული დაკარგულა უკვალად... გაჩუქებულია ჩემი ქერი, როდესაც სახლში ვარ: მანქანის სიცივე უბრავს ჩემგან. ჩემდებთან ყველანი. იმ გათავად ჩვენი სადღილი, მე მძლავრი ვარ, ისინი კი ნახევრად მშინიანი—რა მენადლებმა! მაგრამ, არა, მე ვარ იმათთვის პურის მიმტანი მანქანა! დიხს, მარტო პურის მიმტანი!

ბავშვი ავად არის, შენდა მოკვდეს, მაგრამ ავიანებ: საჭიროა, დღეს მოკ- ვდეს, ხვალ... ხვალ არ შემიძლიან—ხვალ მე მანქანა იქნები... შენ მიდიხარ, ბავშვი კი... მოსმის დღის მხა კარე- ბიდან, საზარელი ხმა. ადრე, ბავშვი უამოდ მოკვდეს! ვაკვირის ჩემ ყურში მანქანის სტენა, და მე მივიღივარ, მივე- შურებ... და, აი, ამ მანქანის ერთ ფეროვან ხმაურობასთან ერთად ბავშვი ჰკვდება... მე კვლავ ზეთის ქურჭლით ხელში ზეთს ვუსვამ იმის უწმინდურ ტურბინზე... მომე, მომე, ის ძლიერა ფოლადის ნა- ქერი!

არ მომცემს ჩემს ხელში იგი: აი, ამ ჩემს შემუსრულ ნერვებით და მოწმი- ლულ სისხლით ჩამომისხვას ის: ჩავა-

ცანამები, რომელთაც ჰპრალდებთ 25 სექტემბერს აზნაურის ვლადიმერ წერე- თლის მოკვლა. ოლენბურგის გუბერ- ნიაში იგზავნება ტფილისელი ანტონ არ- ჩავაძე. 15 მანეთით დააჯარიმეს სახლის პატრონი არტემ ახვერდოვი.

აჩრევენები ბათუმის გამგებანი. ადგილობრივ გაზეთების სიტყვით, ბა- თუმის გამგებობის წევრობაზე კენჭი უყ- რიათ ს. მდივანს, ალ. გაბუნისა და ხმ. სახნოვსკის. ბ.ბ. მდივანი და გაბუნია გააშვევს, ხოლო სახნოვსკი აირჩიეს.

სასამართლოს სესიის ვაცარცვა. „კავკ.“-ს დებეშით ატყობინებენ საღა- ლიდან, რომ სოფელ კაჭრეთის ახლო ავაზანი თვე' დასმთან საოლქო სასამა- რთლოს სესიას, რომელსაც სიღნაღს მიდი- ოდა, გაუცარცვათ ორი დილიანის მგზავრი, რომელთა შორის ყოფიან სესიის წევრნიც ერთმალავე, კარა- სვეი და პროკურორი პეტროვი. წაილი- ათ 400 მანათამდე ფულად და ნიეთე- ბიც.

სარალა. 5 ნოემბერს, დღით 12 საათზე, ავქალის ქუჩაზე, რკინის გზის ლიანდაგის მეორე მხარეს, გრატაშვი- ლის ტუქნის მახლობლად, უზნის ზედა- მხედველს დაუნახავს ერთი კაცი, რომე- ლიც საეკლესიო მიუღია და მოუსურვებია მისი დაპატიმრება. უცნობი არ დანებე- ბია და უზნის ზედამხედველისათვის რამ- დენჯერმე რევოლვერი უსროლია, მაგ- რამ აუცილებია. ზედამხედველი გამოს- დგენებია უცნობი და მასაც რამდენჯერ- მიც უსროლია. მალაქნების ქუჩაზე უზნის ზედამხედველმა დააპატიმრა უცნობი, რომელსაც რევოლვერი აღმოაჩინა. უცნო- ბი ნიკოლოზ კაზიშვილი გამოდგა.

საქმე სხირტლადის მოკვლის შე- ხახებ. ოქტობრის სასამართლოში 5 ნოემ- ბრისთვის განსახილველად დანიშნული იყო საქმე გიორგი სხირტლადის მოკე- ლის შესახებ. რადგანაც ერთი ბრალდე- მული ერთმონისკი ავადმყოფობის გამო ვერ გამოცხადდა, საქმის ვარჩევა სხვა დროსათვის გადასდეს.

ლექცია. 5 ნოემბერს ე. თაყაიშე- ილია წაიკითხა მე 6 ლექცია საქართველოს ისტორიის შესახებ შემდეგი ლექცია ორ-შაბათს, 12 ნოემბერს, იქნება.

განჯის გუბერნატორი. „კავკას“-ს ატყობინებენ პეტრბურგიდან, რომ განჯის გუბერნატორად დაუნიშნავთ ერევნის ვი- ცე გუბერნატორი გ. კოვალოვი, რომე- ლიც წინააღმდეგ ტფილისის პოლიციის ტრად იყო.

შემოწირულება. რედაქციამ და- შვეულ მეგრულთა სასარგებლოდ სადგურ ანდლან ბ-ნ დავით დარჯანისაგან მიი- დო 14 მანეთი. შემოწირველთა სია: ივენი ივენეს ძე შურგაია 5 მ., ბარაბა თავდიშვილი 1 მ., პავლე გროგორის ძე კულდიაშვილი 3 მ., ოსებ ივენეს ძე ვა- რელოვსკი 2 მ., დავით ივენეს ძე და- რჯანია 3 მ. დამშვეულ მეგრულთავე სა-

და გამაგებელი შენი ტალღა გარედ გადამაგდებს, შენ კი ხელ-ახლო დაიწყებ ტრიალს მძლავრად და გამარჯვებული და აბარე კი მოიგონებ ოცი წლის შენს მანქანას—ადამიან ამხანაგს, რა- მდენი, რამდენი ნორჩი ძალა მოსულა შენთან, მხნეობით აღსავე და განადგუ- რებული დაკარგულა უკვალად... გაჩუქებულია ჩემი ქერი, როდესაც სახლში ვარ: მანქანის სიცივე უბრავს ჩემგან. ჩემდებთან ყველანი. იმ გათავად ჩვენი სადღილი, მე მძლავრი ვარ, ისინი კი ნახევრად მშინიანი—რა მენადლებმა! მაგრამ, არა, მე ვარ იმათთვის პურის მიმტანი მანქანა! დიხს, მარტო პურის მიმტანი!

ბავშვი ავად არის, შენდა მოკვდეს, მაგრამ ავიანებ: საჭიროა, დღეს მოკ- ვდეს, ხვალ... ხვალ არ შემიძლიან—ხვალ მე მანქანა იქნები... შენ მიდიხარ, ბავშვი კი... მოსმის დღის მხა კარე- ბიდან, საზარელი ხმა. ადრე, ბავშვი უამოდ მოკვდეს! ვაკვირის ჩემ ყურში მანქანის სტენა, და მე მივიღივარ, მივე- შურებ... და, აი, ამ მანქანის ერთ ფეროვან ხმაურობასთან ერთად ბავშვი ჰკვდება... მე კვლავ ზეთის ქურჭლით ხელში ზეთს ვუსვამ იმის უწმინდურ ტურბინზე... მომე, მომე, ის ძლიერა ფოლადის ნა- ქერი!

არ მომცემს ჩემს ხელში იგი: აი, ამ ჩემს შემუსრულ ნერვებით და მოწმი- ლულ სისხლით ჩამომისხვას ის: ჩავა-

ცანამები, რომელთაც ჰპრალდებთ 25 სექტემბერს აზნაურის ვლადიმერ წერე- თლის მოკვლა. ოლენბურგის გუბერ- ნიაში იგზავნება ტფილისელი ანტონ არ- ჩავაძე. 15 მანეთით დააჯარიმეს სახლის პატრონი არტემ ახვერდოვი.

აჩრევენები ბათუმის გამგებანი. ადგილობრივ გაზეთების სიტყვით, ბა- თუმის გამგებობის წევრობაზე კენჭი უყ- რიათ ს. მდივანს, ალ. გაბუნისა და ხმ. სახნოვსკის. ბ.ბ. მდივანი და გაბუნია გააშვევს, ხოლო სახნოვსკი აირჩიეს.

სასამართლოს სესიის ვაცარცვა. „კავკ.“-ს დებეშით ატყობინებენ საღა- ლიდან, რომ სოფელ კაჭრეთის ახლო ავაზანი თვე' დასმთან საოლქო სასამა- რთლოს სესიას, რომელსაც სიღნაღს მიდი- ოდა, გაუცარცვათ ორი დილიანის მგზავრი, რომელთა შორის ყოფიან სესიის წევრნიც ერთმალავე, კარა- სვეი და პროკურორი პეტროვი. წაილი- ათ 400 მანათამდე ფულად და ნიეთე- ბიც.

სარალა. 5 ნოემბერს, დღით 12 საათზე, ავქალის ქუჩაზე, რკინის გზის ლიანდაგის მეორე მხარეს, გრატაშვი- ლის ტუქნის მახლობლად, უზნის ზედა- მხედველს დაუნახავს ერთი კაცი, რომე- ლიც საეკლესიო მიუღია და მოუსურვებია მისი დაპატიმრება. უცნობი არ დანებე- ბია და უზნის ზედამხედველისათვის რამ- დენჯერმე რევოლვერი უსროლია, მაგ- რამ აუცილებია. ზედამხედველი გამოს- დგენებია უცნობი და მასაც რამდენჯერ- მიც უსროლია. მალაქნების ქუჩაზე უზნის ზედამხედველმა დააპატიმრა უცნობი, რომელსაც რევოლვერი აღმოაჩინა. უცნო- ბი ნიკოლოზ კაზიშვილი გამოდგა.

სარგებლოდ რედაქციამ მარტო მხოლო 1 მ. 20 კაპ. აქედან მღე გიორგ. კა- ლანდარაშვილისათვის 1 მ. და სურხინო- ვისაგან 20 მანეთით. უმთავრესი კარგებები: დღეს სა- ლამოს 6 ნათხერი. ახლადი წაიკითხ- ხავს მორიგ ლექციას ქართულ ზმნების შესახებ.

კრება. ხვალ 8 ნოემბრისთვის, და- ნიშნულია საზოგადო კრება „საქართვე- ლის საისტორიო და საეთნოგრაფიო სა- ზოგადოებისა“. წიკითხავენ რეგულატებს.

სავაგახოან გვეყვან: „4 ნოემბერს სავაგახოს დანახატურს შუა ცხად მამაყად მასიკო შეგვრადიშვილს თავს დაესხა ორი ბოროტ მოქმედი და ფული მოსთხოვა, მაგ- რამ მასიკო შეგვრადიშვილს არ შეშინებია და კახი შემოუყვანს, ერთი წაუტყვევია, მაგ- რამ შეგვრადიშვილს ამ დროს დანიშნულ დასტ- რამ გვერდში და გაიქცა. შეგვრადიშვილი მამაყად დატყვევდა ბათუმში შეიყვანეს.“

კუჩხნახის ქარხნის გვერდზე ნაძა- ლადეში იყო წყლის ანჯანი, საიდანაც იქვე მდებარე ქალაქის დას რწყვანეს. გა- რდა ამისა, ამ ანჯანით სარგებლობდა 400 კაცზე მეტი ახლო-მახლო მცხოვრები. რა- დან გაუგებარ მიხედას კაშა, აღნიშნული მცხოვრებნი დასწყვიტა და უკვლავ დაჩვენებულ მცხოვრებნი. სასურველია, უფრადება მია- ქდეს გამგებამ ნაძადადგეულთ, რომელებიც წყლის ანჯანის დაკეთის შემდეგ გაჭირე- ბულ მდგომარეობაში არიან.

5 ნოემბერს ტფ. ოქტობრის სასამართ- ლომ განიხილა საქმე სიმონ ვადაშვილისათვის, თვანე ლუგაშვილისა, ანდრას ხინჩიასაშვილისა, ტყვან ვარათაშვილის და ესტატე ბრძოლდის- ისა. მიწვევად სამსახურად მუდგუნე მი- ხეივ კრაფორანტზე თავდაცვა და 1930 მან გატაცება, ხოლო დანარჩენი ამ ბო- რატ-მოქმედების შესასრულებლად დასმარე- ბა. სასამართლომ დამნაშავე იგნო ბრძო- ლე და ვარათაშვილი და მუსუჯა თითოს 4 თვით დაპატიმრება. დანარჩენი გაამართლა.

ილია ქაჭავაძის ფონდი

ოზურგეთი. 27 ოქტომბერს, ილია ქაჭავაძის დაბადების დღეს, ქ ოზურ- გეთში გამართულ სალიტერატურო სა- ლამოდან შემოვიდა 211 მ. 96 კ., დი- ბარჯა 101 მ. და 33 კ. დარჩა წინდა შემოსავლი 110 მ. 63 კ. რომელსაც გთვავნით სადაც ჯერ არს გადასაცემად „ილიის ფონდის“ გამსლიერებლად. ამას- თან მოვალეთ ვრცხთ თავს უღრმესი მად- ლობა გამოვუცხადოთ როგორც ქ-ნ ლეო ხუნდაძის ასულს, რომელიც დალაღ დიდი ჯუხა გასწია ამ საღამოს მოწუხობის საქმეში, ისე თვით მოთამაშეთ. ქ-თ ნა- კაშიძისას, მითაიშვილისას და წუწუნავას, ბ-თ გოგიტიძეს, ლ-პარტყავს, ხ-ფთასს და კალანდძეს, და ყველა იმთ, ვინც ასე თუ ისე ხელი შეუწყო სალიტერა- ტურო საღამოს. დი. ერისთავი.

დებ ფოლადს იმის ხარბ კბილებში, დაე დაიხსნვას მანქანა და იმის დასა- ხინჩებულ გროვას შეუერთდეს ეს ჩემი შრომით მოღლილი ძელები... უ. ე.—ახა.

სიწყუა ბრალდებულისა ა. მტარგისა.

ბატონი მსაჯულნი! ჩემი დანაშაული ბატონმა პროკურორმა საშინელ დრამად დასახა, რაკი, იმის აზრით, ჩამიდგინა მე იძულებითა მიზეზებმა. ჩემმა ვეკილ- მაც ასე უხებდა საქმეს. მან განსაკუთრე- ბით ხაზი გაუსვა ამ იძულებით მიზეზე- ბის ახსნას, რაკი უმთავრესად მდგომარეობს ჩემს ვითომდა სულიერ ავადმყოფობაში. ეს მართლაც საყურადღებო სა- ბუთია და შეიძლება ამ გარემოების გა- მო თქვენ, ბ—ნო მსაჯულნი, გვერდლ აუხვიეთ ჩემ გამტყუნების განაზენს. დიად, უტრად ქუალად შერყევა, სა- ზოგადოდ სულიერი ავადმყოფობა და სხვა ამგვარი მე დიდი ხანია გავიწილი მაქვს. მე ვაგიგონე იგი მკვლელობის პირველ დღესვე. ამის შესახებ სწერდნენ იმ გაზეთებში, რომელნიც მკვლელობის ამბავს ატყობინებდნენ მკითხველს. მართლაცა და ჩემ მიერ ჩადენილი დანაშაული გაუგებარა ჰგავს. პირველად ჩამოვედი აქ, ჩემთვის სასრულიად უტო- ქალაქში, სადაც არა მყავს არც ერთი ნაცნობი. შეველ სასტუმროში და საერ- თო სასადილო დარბაზში, დარბაზილურ სადღილის დროს, მოულოდნელად ფეხზე

ახალიცხე. 27 ოქტომბერს გამართულ ილია ქაჯავაძის საღამოს შემოსავალი იყო სულ 86 მ. 78 კ., ხარჯი 42 მ. 3 კ., დარჩა 44 მ. 36 კ., რომელიც გაიყვანა წ. კ. გ. საზოგადოებაში ილია ქაჯავაძის ფონდის გასაძლიერებლად. ამ საღამოს წარმოდგენილი იქნა „დღე და ღეილი“, რამდენიმე სურათი „ყინაღის ცხოვრებიდან“ და სცენები „კაცია-ადამიანიდან“. წაიკითხა იქნა ლექსები ილია ქაჯავაძისა, შათ შორის ერთი რუსულად (ნაზარევიჩი); წაიკითხეს აგრეთვე თამარ ხახუტაშვილი—მოგარე მითა, ქათამაძე—ლიტერატურული მოღვაწეობის შესახებ, ლოლობერიძე—ილია ქაჯავაძე, როგორც მამულისწილი“ და ბ. შიუკაშვილი—რეფერატი ხელოვნებისა, პოეზიისა და მგონის შესახებ. დასასრულ გაიმართა აპოთეოზი. მეორე დღეს ქალაქის ძველი ნაწილში ღარიბ ხალხსათვის გაიმართა იგივე ცენტრი შემოკლებული პროგრამით; თითო-ორი შაუარი გამოერთო მხოლოდ შეძლებულებს.

გაგე ე. ნუკაშვილი.

სოფ. კარდენახი (სიღნაღის მაზრა). სოფ. კარდენახში 27 ოქტომბერს ილია ქაჯავაძის სლონის პატრონაჟი და მისივე ფონდის სასარგებლოდ გაიმართა საღამო. ანგარიში საღამოს: შემოსავალი გაყიდულ ბილიტებიდან 51 მ. 20 კ. ბუფეტებიდან 52 მ. 60 კაპ., სანოვაგიდან 3 მ. 37 კაპ., შემოსწორა დავ. ილ. ფორაქაშვილი 13 მ. 8 კაპ., სულ 120 მ. 25 კაპ. ხარჯი: დამკრეფლებს 12 მ., ფიშები, ტრეფერაჟი და სხვა ხარჯი—12 მ. 70 კაპ., ხარჯი ბუფეტისა 45 მ. 55 კაპ., სულ 70 მ. 25 კაპ. დარჩა წმინდა შემოსავალი 50 მან., რასაც გიღგენთ თქვენ დანიშნულენიანებერ გადასცემდ. დიდ მაღლობას ფუცხადებთ გიორგი ვარძაძეს, ივანე მჭედლიშვილს და სხვებს, რომელთაც დიდი დახმარება გამიწიეს საღამოს გამართვაში.

საღამოს გამგე თანაობის ფორაქაშვილი.

ცაგერა. იშვიათია ისეთი შემახვევა, რომ ორი-სამი კაცი შეიკრიბოს და ლაპარაკი განსვენებულ ილია ქაჯავაძეზე არ ჩამოვარდეს. ასე მოხდა 21 ოქტომბერს ლეჩხუმის მომრიგებელ მოსაპარაღოს მანგლიქაშვილის სახლში, სადაც დავადიკნეთ: ჩვენი წვლილი მიმართოს ვერაგულად მოკლულ ილია ქაჯავაძის ფონდის გასაძლიერებლად; იქვე გარდამოცეს თერთმეტი მანეთი: კნ. ბაბილინა დადიშვილიანსამ, კნ. აგრაფინა გლოვანისამ, თავ. ალექსანდრე დადიშვილიანმა, ივანე გეგეძემ, შამირ მელიქაშვილმა და გრიგოლ გეგეძემამას ჩემგან მიეზოტა სამი მანეთი, რაიც შესდგა სულ თორმეტი მანეთი, რასაც ამასთანვე გახლებით.

რამინ ჩოქვაძე.

წამოვხტი, მივვარდა ჩემს მახლობლად მჯდომ ახალგაზრდა კაცს და უბრალო დანით გული გავუხე. ყოველივე ეს მოხდა ურიცხვ საზოგადოების თვალ წინ. მოწონება ჩვენებაც ნათლად ატყუებებს ჩემს დანაშაულს. სრული ქეშპარტება ისიც, რომ მე მიღობი ვარ, ჩემს წარსულში არ მოიპოვება არავითარი მწიკვლის ნასახი. კაცი, რომელიც მე მოგვალ, წინადა არასოდეს არ მენახა, და იმისი გვარიც—კი მხოლოდ შემდეგ გავიგე გაზეთებიდან... ყოველივე ეს მართალია. მაგრამ მე მაინც ქუაუხე შეწყვეტილი არც ე წუთში გახლავართ და არც მკვლელობის აღდენის დროს ვიყავ.

მე მსურს, ბატონებო, ავსწიო საიდუმლოების ფარდას. მსურს დაწვრილებით გავაწიოთ ჩემი სულის-კვეთება, ჩავახელოთ ჩემს გულში, თუნდაც ამისთვის ჩემმა გულმა ზემოტე ტანჯვისგან სისხლის წვეთების დენაც დაიწყოს... ხუთი წელიწადია მას შემდეგ, რაც მე, შეყვარებულმა, ჯვარი დავიწვრე. ჩემს თავს ბედნიერად ვთვლიდი. ჩემი ახალგაზრდა მეუღლე იდეალად მეყვდა დასახული. იგი ლამაზი, მხიარული და მტრად ქვეიანი რამ იყო. იგი სრულიად თავის გარშემო სხვა ქალებს. საზოგადოებაში, სადაც-კი მოხვდებოდა, დედოფლის ადგილს იჭერდა ხოლმე. მე ეს სიამაყეს მიორკეცებდა და ვნებარობდა...

მაშაყაბები, რასაკვირველია, ბუზები-

პროკინციის ცხოვრება

ლექსები. საშინელი წყლიწადი დატეა, რომ იტვირთს, სწორედ მდგომარე წყლიწადი დატეხს მისთვის. გასაუბრეს გვაგვიტყობს, რომ სიმინდის დათესვა გერ მისთვის და იმის-სამდის, მაშინ როდესაც პირადად დათესილი სიმინდი ძლიერ ასწრებს შემოსვლას. იმისში დათესილი სიმინდი ბა რადა საი-შელო იყო! სახლი შინდ კულს არ იტუნდა და თურმეტს ოქტომბრამდის იმედი ჰქონდა, რომ სასაქვროდ მინდ მოიწვედა სიმინდს. ესეა ეს იქნის კატორჯი. აგერ 12—13 დღეა წველის სარჩო სიმინდი თავ-ღამა მოიჭრა ქვეშ და მან შთაქო იმედი გაუქარწყლა ხელს. გულის შემზარად სურათს წარმოადგენს ნათისის დასხვა. ქალი და კაცი შექსევა სიმინდს ზრდებით ხელში. ამ ზრდებით ქვეშ თრფელ ქვეშ სიმინდს. რა თქმა უნდა, 13 დღის განმავლობაში თრფელ ქვეშ დაუშვებელი, კანინული სიმინდი გამოსულაგარა, რადგან დამაჯდა. ამ კვარად დიდი შიმშილი მოჰქონს ლეჩხუმს წველს, მითუმეტეს, რომ ჰურიდ სასაქვროდ არ მოსულა იმავე გასაუბრეს გვაგვიტყობს მისთვის **რ. უცხოელი.**

ოქონა (ქართლი). იანვარში ოქონის მდებარეობს. ხვადგაქე გადავიდა ავღუვის საზღვრებში. ექვსი თვე ოქონის საზღვრების მდებარეობს არა ჰქონდა, არ უფიქვან წარუ-ლოცვა, ადგამა დღესაც დიტიანია არ დიტიანია. მხოლოდ ნათლადს ან მი-გვაღებულსათვის ხვადგაქეს თუ მიწვევ-დენ (და განმარტვალსაც ადგუდენებ), თორ-ქვე წარუ-ლოცვისთვის სრულად არ დაი-არებოდა, სამავიეროდ ოქონის საზღვრების სავსაძიროს ისევე იდებდა, ავღუვიდანაც, რასაკვირველია, დახმარება ჰქონდა ჯამაგი-რი. მკათათვეში ოქონის საზღვრებში დანი-შენს ახალი მდებარე შეუქმნილი. დამის ახრუვის დროც დატეა. ხაჭ. ხვადგაქე, ახალი მდებარე შეუქმნილი და დატეხდა ბათისშვილი მორიგდენ ქრთმანთში. თან-აქლთთ კომპლზედ ექვსი ჩანახი და სხვად გასაწადებინათ- თანახმად შარშანდელ მო-რეკივის დიაგნოსის შესამედი უნდა აქდო. ოქონის საზღვრებ წინადადებები იყო, ხ. ხვადგაქეს რად უნდა მიგვეთხო, მას ჩვენ-თვის არაფერი გავრეკება, ისევე ახად მდებარეს თუ მიგვეთხო, თორქვე დრამა მას არ გრეკება. ხ. ხვადგაქე ხაქს დაუშე-რა, დრამა მე მომეცათ, თორქვე ძალით ავიდებო. თავისი ნათქვამი ასრულა კიდებ. მამისხდისმა კნაქისა, ოქონისა, სხლისა, სურისისა, ტუისურისისა და შუდრისისა გზი-რებს ბძანება დატეხან. შინარსი მდებარეს ხედით არის დაწერილი, ხალო მამასაქი-სისაგან ხელ-მოწერადა და ბტეხის დასმუ-ელი მოხსენებაში ნათქვამია, დრამა გლავი-ხადეთ, წინადადებე შემოსვლაში სასტიკათ დასქვითო.

ხაქსაგ შეეშინდა აწიოკება-აკვებისა და დრამა ვეღამ უგებდებო ჩაპარა, კარდა სხლისა და შუდრისისა რეკორდ ბირობა ვითა თავს ევლებოდნენ, მაგრამ მე ეს სიტყვიდაც არა მყოფნიდა. ჩემი რწმენა მეუღლის ერთგულებასზედ შეურყეველი იყო. ჩემი სიყვარული ჯერის წერის შე-მდეგ კი არ შესუსტდა, უფრო გაძლიერ-და. დარწმუნებული ვიყავ, რომ მასაც იგივე ემართებოდა. ქორწინების მეოთხე წელს საქმემ მაი-ძულა ამერიკაში გავმგზავრებულყავ. სამწუხაროდ, საქმეები გართულდა და კვირებში, რომელიც ნავარაუდელი მქონ-და ამერიკაში დასაჩენად, თვეებად გა-დიქცა. არ მასსოვს არც ერთი დღე, რომ საყვარელი მეუღლე არ მომგონე-ბოდეს და მისი სიწორით მწუხარება და მოწყენილობა არ მეგრძნოს. პირველ ხანებში წერილი ხშირად მომ-დიოდა. ყოველი წერილი მსუბუქ მეგო-ბრულ ბაასის კილოთი იყო დაწერილი. მას წერაც ისევე ხებრებოდა, როგორც ქვიანური, მოხდენილი ოხუნჯობა. შემ-დეგ წერილებს თანდათან უფრო სერი-ოზული კილო ადებოდა; შინარსიც შე-მოკლდა. ყველა წერილში ნათლად გა-მოსქვიოდა ჩემდამი მომართული თხოვ-ნა: „დაბრუნდი მალე“... მე ეს შინისა ან მოწყენილობის ნა-ყოფად მიმანდა. ვერ წარმომდგინა, რომ ჩემი უმედური ლიუსია იმ დროს უძლიერეს სულიერ ბრძოლას განიცდიდა. მე რომ ქარგი მსიხოლოვი ყოფილიყავ ან სტრიქონთა შორის ვიხივებ შემ-ლებობა, მაშინ შეიძლება... მიხვდარ-ვიყავ...

იყო, დრამა სამად უნდა გავყოთ, ხ. ხვა-დაცაქე თავის ბირობას გადავიდა, დიაგნოსის მეოთხედი გადაუყარა და სამი მეოთხედი ავღუვი ხატინის ხაქსს, ახალი მდებარეობა ცარიელზედ დასვა. მღვ. ხ. ხვადგაქე სარგებლობს ესხანდელის ვითარებით და სხვების ფუნის მასს აჭვეა. რა უფლებით იღებს დრამას? ნუ თუ იმით, რომ ოქონის ეკლესია დაანერია, უფლო მოქვრივა, ხანუვრად ააშენა და ანკარიშად არ ასწრებს. ან რა უფლებით დატეა კალხებს დამე კნო-ღამა და სანქაროდ დრამა ააგრუფინა? მაშინ სად ბრძანდებოდა და შესაფერი მასუბი არ გასტე. როდესაც კნაქევის ეკლესიის გუმი-ბათი და ჯვარი დახვრები? Legatvs.

კახეთი. უფლებათვის ტხადია, რომ ად-რე-მამულის სიმძივრე თანდა-თან საკრძო-ბული ხდება. მთელ კახეთში გვირარ გავსა იყო, რომ რომელიმე სოფლის საზოგადოებამ თხოვნილი არ მინართოს სათანადო მთავრობ-ბას, ადგილი ადარა გვეოფინის და მოგვე-რით სადმო. დახს- კახეთში თავისუფალი ადგილი ადარ არის. ბუერი სოფელი იმ-დებოდა 10—15 ვერსსა და მტრ მანდა-ზე ათობის გუთანი მიწის მოსახსნავად. ზო-გი სოფელი იმდებოდა, უმირა-წელობის გამო, ხვინ თესვის თავი მინახოს და რამე სხვა საქმეს მიუჭინს ხელი. ბუერი მხადია მამა-მამათა საფლავს თავი მინახოს და შორს სადმე გადაიხვეწოს არსებითი ბურის საშინებლად. ხეესურებითან ხომ ტულ-სა-კვავი ამბები მოდის. მგზავრებობა რიგები თუ არა ავღებულობს, არ მატულობს. შემა-დგამიდან ხეესურები მრავლად ჩამოდა. ბარად სამუშაოს საძებნელად, მკრამ ბარს არ უგებოთ მდგომარეობაში... აი, ასეთ უფიქვანია დღეს კახეთი.

27 ოქტომბერს, ჭავჭავაძის დაბადების დღეს, თელავის ქალთა წმ. ნინოს სასწავ-ლებოში გაიმართა სალიტერატურო დღე. წაითხეს ილიას ბიოგრაფია და ლექსები, მისწავლეს სოფელ მჭედლიშვილს შესრულა ორი სიმღერა „ჩვენი დეა“ და „მესიქის, მეს-მის.“ თუშეც ეს დღეა ფართო მინახისისა არ იყო, მაგრამ მისწავლებლებს კაცი შთა-ბეჭდავდა მინახისა. მისწავლებნი მთელის დღით განათვისუფლებს მამინ, როცა სასუ-ღიეროდ და სამოქალაქო სასწავლებლებში არაფრათ აღნიშნათ ეს დღე. ამავე დღეს სადამთავრო სკოლებს და-რბაში გაიმართა „ილიას სადამო“ შემა-ღვის მინახისის: „ამოთეოზი“; „გლახს ჭრინაშვილი“; „ჩვენი დეა“; „გოგნადი სურათები მოქმედამ“ „დამიტრი თავდადებუ-ლი“; „სადამო დაწყო ამოთეოზით“ ახხდა ფარდა და გამხანდა ილიას დიდი სურათი, დაუნის გვერდებით შეიკუდა. კარშიმე იდგნენ მის მიერ შექმნილი „გემრები“. ხორამ მწუხარება შესრულა სამკლავიარო ხმა. საზოგადოებამ ფეხზე დატეხა მისი-მინა გალობა. შემდეგ დატეხეს მიესება.

სადამოს დიდადი საზოგადოება დაეს-წრა. შემოსავალი 200 მანეთამდე იქნებო-და, რომელიც, როგორც ავიშამ გადმოგვრ-და აი ერთხელ მოკლდნენოდალ მივი-ლე დემა, რომელმაც მაუწყა მტრად გაუგებარი ამბავი: ჩემი მეუღლე, ჩემი მშენიერი, მხიარული და ცუგარულა ლიუსია წყალში გადავარდნილიყო. სა-სტიკმა, დემის მშრალმა ასოებმა თავ-ნი კრინის კერავით კაქუნე დამიწყო, ტვინი შემეგრია... გაიარა კვირებმა, სინამ მე დაავად-მყოფებული მოვეთლებოდი, ხოლო როდესაც ჩემი ფეხი კვლავ შეგზო ევ-როპის ნიდაგას, ხის გაყვითლებული ფო-თლები სტლად დასდებოდა ძვირფას ლი-უსიას საფლავს, იმის სამარეს, ვინც მე გახვრულზედ სიცოცხლითა და იმედ-ებით აღსაზრდ დავსტრევი... მისი ასეთი საქციელი ყველასათვის ისევე გაუგებარი და უცნაური იყო, როგორც ჩემთვის. სიკვდილის უკანა-სწელ კვირებში შესამწევ ცვლილება დასტუბოდა. ხან მტრად მოწყენილი სტროლა თურმე, ხან-კი გადამტებულ მხიარულად ედებოდა. თავის დახრ-ბობის დამესტყო იგი თურმე შეუადამე-მდე ცეკვა-პამაშში ატარებდა დროს ერთ მეგობარ ქალთაგან გამართულ სა-დამოზე. ბალიდან პირდაპირ წყლისკენ გაქანებულ... მაშინ-კი ამბობდნენ, უტრად ქუაუხე შეიშალა... მე ვიპოვნე იმისი დღიური, და ყოვე-ლივე გამოაშკარავდა... რაოდენი სუ-ლოერი ტანჯვა-წამება გამოველო საწ-ყად არსებებს, ვიდრე თავის შეურაცხყო-ფელ გრძნობებთან შერეგებს—აზერ-

მიმართება ილიას სახელობის ფონდს თე-ლავის წმ. ნინოს სასწავლებლოში. უმჯობე-სი იქნებოდა, შემოსავლის ნახევარი მინდ წ. კ. გამ. საზოგადოების გაკეზავას, რა-დგან ილიას საერთო ფონდში თელავის მღვწავრები ჯერ მინაწილებოდა არ მთუდათ და ამხიარად მანდ შეიტანენ თავიანთ წყლებს.

დატეა შემოღობა და გამეფდა ჩვე-ულებოი სინეზე, ამას ზედ დაერთო ავღარ; რაც უფლებს ძალიან ტფელისდნ ომინიუსების მოსვლას და კახეთების მი-ღებაზე მოქმედებს. დიდიან სადამოდე ედობება კაცი, როცა ახალ კახეთს მანდ წაიკითხავს, მაგრამ ავღარში დიდიანები მე-ტად ვეან მოდის და კახეთისმდე მხოლოდ მეორე დღეს ედობისკით ხაქმე.

წინად სამხედრო ბეკის მოსახლელად ახლავდათა უფინს თელავს ახმსურებე გა-ამხარებულად ხაქმე, იმათი სიმღერა და კიონის ხმა საიდა-სადამდე მიდობდა, წველ-სე ამავე მინახისთვის მოსულთ რადგნ მძიმე სულოერი მდგომარეობა ეტფობად და სი-მღერას ხომ შეათადად კაცობნებოთ. ამ ახლავდათა კეწვის უნა და სამსახურში ჩარბებე უგვე კათავდა. წველს თელავის მა-ზრადან უნდა მიეღობ 288 ახლავდა, მკრამ, როგორც კალმგვეს, ეს რიგები ვერ შეუქსიათ. ჯარში ჩარბებულნი 4 ნოემ-ბერს გამოცხადნენ სამხედრო უფროსთას. ეს ერთი გვირას თელავში ჩამოვიდა ტფი-ლისის მე-2 მსროლელთა ბადადობის, რა-მლის ნახევარი გაზარდა დაბინავდა, მე-რე ნახევარი კი—ქალქში.

დავითიშვილი.

ფოსტაზე თავდასხმა (წერილი თელავიდან)

31 ოქტომბერს სიღნაღიდან თელავში მოქმედებია ფოსტა აქაურ კანტორის ფო-სტალიონს ნ. სალარიძეს. მცველად სამი სტრატეიკი ხლებია. სოფ. ველისციხიდან ნ ვერსის მანძილზე ახტალასთან (სიღნ. მაზრა) დახვდნობიან უცნობნი და სრო-ლა აუტეხიათ. ესენი ოც-და-ათ კაცამდე ყოფნობან, მწრფელ მსროლელ თოფებით შეიარაღებულნი. როგორც ეტყობა, უც-ნობებს პირ და პირ ფოსტალიონისა და სტრატეიკებისთვის დაუწყიათ სროლა. ფოსტალიონი ნ. სალარიძე მძიმედ დაუ-ქრიათ მუცელში, ტყვია შიგ დარჩენილა. ერთი სტრატეიკი იქვე მოუტკლავო, მე-ორე სასიკვდილოდ დაუქრიათ და მეო-რე დღეს გარდაცვლილა; მხოლოდ მე-სამე სტრატეიკი ჩასაფრებულა და თავის მხრივ სროლითვე უზასუნია. ეს უკანა-სწელი უფინებლად გადაჩენილა, მხო-ლოდ ცხენი მოუტკლავთ, აგრევე შე-ეტლესაც არაფერი დასმევიბა რაზე-ნიმე მყარცვლთაგანი დაუქრია კიდე-ცა და, როგორც ამბავი მოვიდა, აღმნი-სტრაციას სამი ამბავიანი „შეუბყრია. უცნობებს ფოსტის ტომრები დაუხეიით და უბრალო კორრესპონდენციის ტომ-რაში დაუწყიათ თურმე ფულის ძებნა

თებულ ტალღებში სიკვდილს არჩევდა! იტანჯებოდა და ებრძოდა თავის თავს, თავის მხურვალე ახალგაზრდულს სის-ხლს, რომელიც ძალდატანებით, ანდა-მატივით იზიდავდა... აჩისაგენ. არასო-დეს არ დაპირწყებია, რომ ვუყვარდი მხოლოდ მე, მაგრამ მე შორს ვიყავ, ის-კი მხურვალე სისხლის ანაბრად, მო-არშვიცის სასხეგრებლოდ გამზადებული, მართლად-მართო უმწეოდ დარჩენილი. „მისი“ სურვილი ლუსისათვის ცხადი იყო. მან იცოდა, რომ იგი ქალზედ მონადირე იყო, შემთხვევის მაძიებელი, წმიდა მაღალ სიყვარულისთვის უღონო. იგი მხოლოდ ჰებელა იყო, ყვავილიდან ცველილზედ ლერწავი... ეს ყოველივე სცოდნობა მფრინის და აღენიშნა კიდეს თავის დღიურში, მაგრამ უხილავი ძილა მაინც იზიდავდა იმისკენ; თანდათან ჰგრძნობდა, როგორ სუსტდებოდა იმისი წინადადებობა და ახლოდებოდა ის წუთი, როდესაც იგი ისევე ჩავარდებო-და „მის“ დონიერ მკლავებში, როგორც არა ერთი და ორი ჩავარდნილა. მე ვიცნობ ამ ვაებატონს, რომლის მიზეზითაც ჩემმა ლიუსიამ თავი მოიკლა ლუსიამ სამართლიანად დაავასა იგი, ის, რაც პირველისთვის აუტანელი ბრძო-ლა იყო, მეორისათვის მხოლოდ უბრა-ლო დროის გასართობს წარმოადგენდა. შემძლო მომეკლა ის ვაებატონი, მაგრამ არ ჩავიდინე ეს მხოლოდ იმი-ტომ, რომ შევიბრადე იმისი მოხუცი დედა... დედა, რომელსაც შეილი ყო-

და, რასაკვირველია, ვერაფერი უპოვებია... როცა ფოსტა თელავში მოიტანეს, სიღ-ნაღიდან გამოგზავნილი იქნა მისი მთელი აღმოჩნდა, უზარალო პატივები-ც დახვული იყო... მისი მთელი მთელი მთელი, მაგრამ ვერ მიუგვინია.

მაღე მახლობელ სადგურებშიც გაუ-გით თავდასხმის ამბავი; წასულონ მისა-შველებლად და შემხარავი სურათი და-ხვედრიათ. მძიმედ დაქრული ფოსტალი-ონი ველისციხეში მიეყვანათ, რომელმაც, კრლობისაგან შეწყუბებულმა, მეორე დღეს ტანჯვაში დალია სული. იგი სულ ახლავდა 18—19 წ. ყმაწვილი იყო. მ ნოემბერს თელავში მოასვენეს დასა-საფლავებლად. ფოსტის მოხელეებმა და ამხანაგებმა რამდენიმე გვირგვინი უძლ-ვინს როგორც გადმოგვეცეს, ამავე ფოს-ტალიონს სალარიძეს ამ მოკლე ხანში 40 ათასი მანეთის ფოსტი გადაეჩრინა, რისთვისაც 300 მ. საჩუქარი უნდა მიე-ლო თურმე.

1 ნოემბერს ტფილისიდან თელავში მომავალი ორი დილიჯანი გაუტეხრებით ვილაც მყარცვებებს გომბორის გზაზე, თეთრ წყლების ზემოდ, საფარებთან. მგზავრებისათვის უბრძანებით, ჩქარა ჩა-მოდიოთ, რაიც დაუყოვნებლივ შეუსრუ-ლებიათ მერე გაუტეხრებით ყველანი წაურ-თმებიათ ფული და ნივთები: საათები, ბეჭე-ლები, მკრამ და სხვა. ზოგისათვის 15 თუმ-ანი ჩამოურთმევიათ, ზოგისათვის მტრე-მლის ნახევარი გაზარდა დაბინავდა, მე-რე ნახევარი კი—ქალქში.

საგლეხო მარჯის სტატისტიკა.

ოფიციალურ ცნობებით 1905 წ. 3 ნოემბრიდან 1907 წ. 1 აგვისტომდე სა-გლეხო ბანკმა მთელ რუსეთში გან-ხილა და დააპირა ყიდვა:

მაშული ზომით	4,516,982 დეს.
ფასი მაშულისა	499,766,349 მან.
ფასი ერთ დესტერინსა	110 მ. 50 კაპ.
ბანკმა იყიდა:	
მაშული ზომით	1545
ფასი მაშულისა	2,266,147 დეს.
ფასი ერთ დესტერინსა	244,146,444 მან.
ფასი ერთ დესტერინსა	108 მან.
ბანკმა მიჰყიდა გლეხებს:	
მაშული ზომით	1,081,596 დეს.
ფასი მაშულისა	188,319,616 მან.
ფასი ერთ დესტერინსა	128 მან.

ველთვის უნაკლული ჰგონია და აღმერ-თებს. მხოლოდ დედის გულისთვის ვა-ჩუქე სიცოცხლე... ეს გახლავთ ისტორიის წინასიტყვაო-ბა. ყოველივე, რაც ეხლა გაიმბეთ, მოხდა ამ ორის წლის წინად, მაგრამ დრომ ვერ დააჩლუნვა ჩემი გრძნობები და ვერც ვერასოდეს შესძლებს იგი ამას... იკითხავთ, რა აქვს საერთო ამ ისტო-რიას ჩემ მიერ მოკლულ ყმაწვილ კაც-თან? არაფერი... მაგრამ... მაინც... ყმაწვილი კაცი, რომელიც მე მოე-კლა, თავის მეგობრებს ამოხმით ელაპა-რაკებოდა. მათს ლაპარაკს, ჩემდა უნე-ბურად, ყური მოვკარი: — მართლა, როგორაა შენი საქმე იმ ქალთან, კთან—ჰკითხა ერთმა. — ოო, ეს საქმე არც-თუ ისე ადვი-ლია... უნდა იცოდე, რომ ის ქალი არა ჰგავს ჩვეულებრივ მოარშვიცეს. იგი პა-ტიოსნებით აღსავსე ქალია. ძლიერა სკლილობს პატრონების დაცვას, ებრ-ძვის თავის თავს, თავის გრძნობებს, მაგ-რამ... იმის სახეს ნეტარი დიმილი მოგვინა... აი, სწორედ ამ წუთში წამოვხტი ფეხ-ზე და, გააღმასებულმა, დანა ჩავეცი გულში... თქვენ მიხვდებით, რომ მე არ შემეძლო სხვა გვარად მოვეტეულიყავ და რომ ჩემი საქციელი კეთილის მოქმედე-ბით იყო გამოწვეული. ეს გახლავთ სიბედობისთვის ახსნა. ეს-ლა თქვენთვის, ბნნო მსაჯულნი, ვყო-ნებ ყველაფერი ცხადია—გამსამართლოთ, ნიკ. კვაჭარავაძე.

თეატრი და სელოენები

ქართული წარმოდგენა. (შიდა თავადი... ისტორ. დრამა—ლეგენდა შიდა არაგვის-მხარეში...)

კრუსათი

ეხლანდელი სამინისტრო და „ქე-შმარტი რუსები“. „ქეშმარტი რუსები“ მინიკ კერპობენ და აქტიუციენ...

7 ს. 26 წ. (8 ს. 24 წ.); 3) სამგზავრო, № 5 სალამოს 9 ს. 54 წ. (10 ს. 52 წ.).

ბანსხალუბანი

ბირეული კერძი სამკურნალო დოქ. ნაშასარკანისა დაარსებულია 1880 წ. (გორანცივის ძეგლის პირდაპირ).

მერაზი ქართული გიმნაზიის გვერდით იმდებამოწა, ზომით 92 კლასი...

საქირკო თანამშრომელნი ორისა-ვე სქებისა საქოე სამუშაოსთვის წყენ მსწრაფ-მქო-ველ მანქანებზე...

მასწავლებელთა სასურველად ატარული წარის დედანი ბ. ბირინაშვილის შედგენილი 40 კაპ.

შესაძებ მოქმედება ტვილისის მიდამო-ებშია. შიდა თავადი ოთხნახს კაცით სამ-რძოლველად ემზადება...

ახეთი შინაარსი პიესისა. თავიდანვე სხანს, რომ შიდა თავადმა და სორე-შანამ ერთმანეთს დაუპირდაპირეს...

არტისტების შესახებ გვერდებს ვიკტორია-სტუბენი იყენებ. უნდა ადვილი-შინდო მხილვად ერთი დაუდგვრებმა რე-ჟისორისა...

ეროზა პოლონეთში. კანონ-პრო-ექტი შესახებ საერობო და ადგილობ-რივ თვითმართვლობის შემოღებისა...

ფონ-ვენდრისის საქმე. ტუული გამოდგა ის შმა, ვითომ გზათა მინისტრის ამხანაგი ვენდრისი საზღვარ-გარეთ წაი-და...

არქიმანდრიტის მიხეილის საქმე. სინოდმა არქიმანდრიტს მიხეილს სასჯე-ლიად ვალაამის მონასტერში გაგზავნა...

პრეზიდენტის „კადეტთა“ ცენტ-კომ. „კადეტთა“ პარტიის ცენტრალურ-მა კომიტეტმა პრეზიდენტში ერთხმად აირჩია...

კანონ პროექტი განსაკუთრებულ წესების შესახებ. შინაგან საქმეთა სამი-ნისტროს შეუქმნა ვიკტორია ახალი კანონ-პროექტი შესახებ განსაკუთრებულ წესე-ბისა...

რედაქტორ-გამომცემელი. გ. ავალიშვილი.

გამოსადეგი ცნობანი მადარებლების მიმოსვლა (15 აქტობრიდან)

- ზათოშვილები: 1) სამგზავრო № 7 დილის 10 საათზე (10 ს. 58 წ.); 2) საფოსტო, № 3 დილის 8 ს. 17 წ. (9 ს. 15 წ.); 3) სამგზავრო № 5 სალამოს 10 ს. 24 წ. (11 ს. 22 წ.).

ლაპსარკი ტრამვის ვაგონ-ში, როდესაც ვაგონ-რონკოვს ძვე-ლიდან ვაგონში მივიდოდი, ხელთაწე-რი შეზღვევის სათაურით: „კრინის გზის ბუფეტი, ანუ მელნიკოვის საქციელი“...

გარემოების კაპო ვუდი საბანკო მოვალეობა პარტიულ ბიზნესში

რომელიც შეიცავს 20 წლის განმავ-ლობაში გამოცემულ ყოველ-გვარ ქარ-თული წიგნების თითო გვერდობიარს. წიგ-ნები დავარაყებულ ყდებით არის დანუმ-რული, და შვიდ კატეგორიულად შედგენი-ლი და დაყოფილი: I. საღვთო მწერ-ლობა; II. მეცნიერება; III. ისტო-რია-გეოგრაფია და მოგზაურობა; IV. კაზ-მული სიტყვიერება; V. მოთარბობა და პო-ეტური ნაწარმოებები (ოლქ-სტუკა); VI. საკომუ-ნიკაციო და VII. სამეცნიერო: ფიზიკა, პი-გიენა, მედიცინა, ტენიკა და სამეურ-ნეო და საპოლიტიკო წიგნები. ამისა-ნავე 1904—1905 და 1906 წლების „სტობის ფურცელი“ და „მეგობარი“ ყდებით და სურათებით დამატებით. სრულ წლის „ოეკია“ ყოველდღიური და ყოველკვირეული და აგრეთვე ყდებით: „მუშა“, „წა“, „სიტყვა“, „ნობათა“, „გლეხი“ და „იხალი დროება“. ყველა წიგნები და გაზეთები თავის დარეკუთ-მებულ ახალ ძვირფას შუაფით ელბრება მხოლოდ 200 მანეთად. მისამართი: Стан-ция Михайлово, Г. Чархишвили. (8—400—4)

გამოვიდა და დარიგდა გასასყიდად შნიც-ლერის თხზულება

ფიგნი იყიდება: ტფილისში წერა-კით-ხვის მალაზიაში (და ზოგიერთა სხვა მა-ლაზიაში); ბაქოში—ივანე ფავლენი-შვილთან; გორში—არჩუაძესთან; ქიათუ-რაში—დუქანოვიშვილთან; ქუთაისში—წიგნის მალაზია „ნიმერთა“-ში. ვიზიუთ ფოთისა და ბათუმის წიგნის მალაზიაში, მიმართონ „ნიმერთა“-ს მა-ლაზიაში კვიციანიძეს. სხვა ადგილებიდან უნდა მიმართონ წერა-კითხვის საზოგა-დოების მალაზიას ან კირონი ქუჩაზედ (№ 11) ს. ბერძნისწიგნის ვინც ას ცალს ნაღდად იყიდის, 30% დათმო-ბა; კამისით 20%. თითო წიგნი ღირს 30 კაპეკად. (0—5.—9)

- „წერა-კითხვის საზოგადოების“ მალაზიაში იყიდება შემდეგი ასალი წიგნები: 1. „ამოზება კახეთისა“, 1812 წ. ისტო-რიული ამბავი ა. ფრანკელისა . . . 1 მ.

ბალი დ. სანარკი ავსარქისოვისა. იყიდება მეტად ხელმისაწვდენ ფაიად საზღვარ-გარეთულ, რუსულ და კავკასიურ ჯიშის ხეხილის ხეები. კატალოგები მსურ-ველს უფასოდ გაეგზავნება.

ალერის: სკრა. Ст. 3. №. Д. Авсар-Кисову. (20—359—8)

აპალეოშეხს და სუსტმეს „სპერმატინი“

თუ თქვენ დასუსტებული ხართ ფიზიკურ ან განვრცო მუშაობით, თუ ჯანი გაიტკბოთ, ნერ-ვეები დასუსტდნ ან ესა თუ ის სენი გჭირა, სასურველია შეხედოთ: არია „სპერ-მატინი“. იგი სასურველ შეგებს მოცემთ. მას არ შეიძლება შედგენილი ვერაფრად, რომელიც ერთ რამე ადგილზე მოქმედებს, არამედ ეს ნივთიერება სრულიად უვნებელია, იგი ცხოველების ცხენ-დაა, იგი მადის მომწველია. „სპერმატინი“ მოქმედებს სისხლზე და ახსნებს მას, ახორციე-ლებს მისი ნივთიერება, ახსნებს მისი ნივთიერება, ახსნებს მისი ნივთიერება...

ავადმყოფთა წერილები. ბ. ა. ანთაპე. თათქის მთელი ზუთი წელი ვიტანჯებოდა სისულს ნაკლებად, ვერ-ვინაანგულ წელიწადს ძლიერ დავსუტდი და შევიტინ ნამეტან წერილთაში. რაც დრო გადიოდა, უარესად ვხდებოდი და მკვლევარს სიძულვილი, დავკარგე ძაღა, ძილა და ენა გავა. დამიწყო ფე-რებობა და თავის ტკივილმა. ამ ზეთის წლია განმავლობაში ვეცდებოდა სხვა და სხვა წამლებს, ავამწერილობ სხვა და სხვა ექიმებთან, მაგრამ, ამაოდ დამიხარა ამ წამლებმა, რის გამოცა შე-ნიშნულად წამლები მასხარი და დავკარგე მორჩენის იმედი. ამის შემდეგ გავიგე, რომ ტფილის-ში იყიდება წამალი ყველგ გვარ ავადმყოფობისა „სპერმატინი“ ბატონ ანთაპესთან, წამალმა ავად-მყოფელს მისთვის ლაბორატორიის იფანოვის. მოსკოვის ქუჩაზე მდებარე ნიკოლა, ვიყავი ერთი ფლაკონი და ვიყვე მისი მიღება. ერთის კვირის განმავლობაში ვიკარებოდი სატყუარა: შემახედეტა. ამის შემდეგ განთავისუფლდდი ყველა იმ ავადმყოფობის გან, რომელიც ვიტანჯებოდა ზუთ წელიწადს და იმედს მაქვს, რომ „სპერმატინი“ მომანიჭებს ზემს დაკარგულს ჯანს. ამით დავიწყებე ზემს წარსულს უბედურებას თუ რომ გადახარხარეს ექიმების რეგებებს და ვაიყავი, ჩემთვის უსარგებლო. პატივისცემით: გ. ანთაპე, ტფილისი, 22 აგვისტო.

ბ. ა. ანთაპე. ტფილისში, მოსკოვის ქუჩა, № 1. მოწ. ხელმოწ. ბ. ა. ანთაპე, წავიკით-ხე თქვენი გახსნალება გაზეთ „ჩვენ გზაში“, რომ თქვენ კანტარაში იყიდება „სპერმატინი“ ლა-ბორატორიის იფანოვისა, რომელიც არჩენს სხვა და სხვა ავადმყოფობას. ჩვენი ავადმყოფობა შემ-დგენილი იყო: ორი წელიწადი ავად ვარ წერებში ან ლალობით, გულის ფრიალით, სიუყუარო და მოდიოდა სხარად გულის წუხილი. ნამეტანი რეკომენდებოდა, წიგნის ტკივილი, და ძალკობა ტკივა. როდესაც მივიღე ორი ფლაკონი თქვენი „სპერმატინი“, სულ გავთავიუფლდი მოსუენ-ბულს სატყუარებისაგან და ამ თქვენ წამალი მიღებამდე ვინაზებ ვიწამებოდი წამლები ექიმე-ბის-გან, მაგრამ არა მიშველა რა. კიდევ დღეს მალდობას გწირავთ, ბ. ა. ანთაპე, და ვიქნები მუდმივ თქვენი მოცუვლის ჩემი შევლისათვისა.

ადრეგი ჩემი ქუთაისის გუბ. და მისი მარა სოფ. ვანი, ივანე ბადაჩიანი. ნოწ. ბ. ა. ანთაპე. სიტუაცია ვერ გამოიმძებნა მთლობის გამოსაცხადებლად თქვენ მიერ გამოცემულ „სპერმატინისათვის“, ლაბორატორია ი. ი. იფანოვის. 2 წელიწად მეტ ვი-ტანჯებოდი ძალის მისუსტობა, გულს ფრიალით, ხელებით, ნივთების დაუტკივარეობა, ავსუკე ხელების კანკალით, როცა მივიღე მარკოვ კვარცხელიდან ერთი ფლაკონი, უკედ ვიხედი. მეტი ვინაზებ ვიკარე და მესამედი, ესა, ერთის სიტყვით, აულ ვანვანდლი. ყველა ამისთვის გულწრფე-ლად გმადლობთ და დღემთს ვეგვარები თქვეათვის. თქვენი პატრიც მსკეპილი ვინაზებ ვიწამებოდი წამლები ექიმე-ბის-გან, მაგრამ არა მიშველა რა. კიდევ დღეს მალდობას გწირავთ, ბ. ა. ანთაპე, და ვიქნები მუდმივ თქვენი მოცუვლის ჩემი შევლისათვისა.

მადლობის გამოსადეგა. „საქ. საისტ. და საერ. საზოგადოების საბჭო გვიხოვს დაგებულთ: „საქართვე-ლოს საისტორიო და საეროგრაფიო სა-ზოგადოების“ საბჭო მადლობას სწირავს ქობულთონი: თამარ ჯავახიშვილისა და ოლღა კობიაშვილისა და ბ-ნ ალექსან-დრე ფლავანდიშვილის, რომელთაც მათ მიერ გორის მარაში შეკრებილიყო, 161 მანეთი და 86 კაპ, აღნიშნულ სა-ზოგადოებისა“ შემოსწირეს. ეს ფული საბჭომ თავისი წევრის ალექსანდრე ყოფ-შიძის ხელით მიიღო“.